

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS

Prenumerata - Subscription
Amerikoje ir užsieniuose
metams - 1 year \$5.00
pusiui metų - 6 months .. \$2.50

KELEIVIS

636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

KELEIVIS

Lithuanian Weekly
Publisher: to So. Boston, Mass.
Since February 9, 1966

Address:

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

NR. 31



"Keleivio" telefonas AN 8-3071

SO. BOSTON, MASS., 1969 LIETUVIŲ SVIETIMO IR ŠEIMOS METŲ LIEPOS - JULY 30

Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Ataskaitos numerio kaina 12 centų

65. TIEJI METAI

JAV prezidento kelionės tikslai

Prezidentas ryškina draugiškoms Azijos valstybėms naują JAV užsienio politikos liniją. Jis reikalauja, kad tos tautos pačios pasiimtų didesnę atsakomybę už savo laisvės išsaugojimą, o JAV jas ir ateityje parems.

Bet kurio valstybės vado kelionė užsienin paprastai nėra skirta tik šiai sau pasismonėti ar papramogauti. Ji visada turi kokį nors pasakytą ar nutylėtą politinį tikslą. Taigi ir prezidento Nixono išvyka Azijon bei jo apsilankymas Rumunijoje nėra tik pasivažinėjimas, bet ir tam tikra politinė misija.

Jis lankosi Filipinuose, Tailandu, Indonezijoje, Indijoje, Pakistane, o grįždamas užsuka į Rumuniją. Dar nevieši kalbama, kad prezidentas gali atsilankyti ir Pietų Vietname.

Svarbiausias jo dėmesys yra nukreiptas į Ramiojo vandenyno regioną, kur Amerikos interesai nėra mažesni, negu Europoje.

Turėdamas galvoje Vietnamo karo patirtį ir Amerikos ten užsilaikymą, pareikalavusį didelių gyvybės ir finansinių aukų, Nixonas noris, kad dabar tos Azijos valstybės pačios rodytu daugiau atsakomybės savo laisvei ir nepriklausomybei nuo komunistų grėsmės apginti. Jis ta mintį skelbė ten visose savo kelionėse, išsiviskindamas ją šūkiu: "Azija

azijatams".

Bet tai nereiškia, kad Amerika į Aziją numoja ranką. Jis turi mintį, kad Azija — laisviems, kaimynų nepavergtiems azijatams. JAV politika ir toliau remia ten laisvą tautų apsisprendimą, bet ne prievarta ir revoliucijos keliu vykdomus režimų pasikeitimus.

Nixonas žada ir toliau Azijos sąjungininkus remti ekonominiai ir politiniai, tik nori, kad, gindamiesi nuo agresijos, ir jie nesigailėtų savo kraujo, kaip ji iki šiol aukojo už tu tautų laisvę Amerikos vyrai.

Prezidento apsilankymas Indonezijoje, apdairumu ir kraujo aukomis sugniuždžiusio ruošą komunistų perversmą, suteikė dabartinei vyriausybei ne tik moralinę paramą, bet sutvirtino ir šviesesnės ekonominio gyvenimo ateities viltį.

Jo vizitas Rumunijoje turi atskirą uždavinį. Sakoma, kad jis neturės žymėti kokio tiesioginio kontakto su Rytų bloku, kuris gal vėliau nuvesias ir į draugiškesnius pasikalbėjimus su Maskva.

Sunku pasakyti, ar visa tai yra tiesa, kas viešai deklaruoja. Tokios veiksmos nepamirštai yra ir daug užkulisinis siekimu, kurie tik daug vėliau nusišviečia. Viena aišku, kad iki šiol prezidentas Nixonas vis dar buvo labai iškilmingai ir nuoširdžiai sutiktas.

Policija domisi ir E. Kennedy draugais

Policija pradėjo apklausti sen. E. Kennedžio bičiulius, kurie, pagal paties senatoriaus pranešimą, norėję jam padėti surasti paskendusią Mary Kopechne.

Yra spaudoje keliamas klausimas, ar tie draugai negalėtų būti irgi apkaltinti, kad nepranešė policijai apie įvykusią nelaimę. Bet tokia galimybė maža, nes nėra įstatymo, kuris tai įpareigotų daryti.

Apollo 11 erdvėlaivis, laimingai grįžęs iš mėnulio ir nusileidęs į Pacifiko Johnstono salų srity, tūkstantis mylių pietvakarius nuo Hawajų. Čia matome, kaip iš helikopterio šoka narsai, kurie šį erdvėlaivį atitinkamai apsaugo, kad jis ne nuskęstų ir padėjo iškelti iš jo astronautus, o paskui ir jį patį. Astronautai, jų erdvėlaivis ir visa mėnulio medžiaga dabar mokslininkų tiriami.

DEMESIO!

Dėl "Keleivio" štabo narių atostogų kitas laikraščio numeris išeis tik rugpjūčio 20 dieną.

Mirė provizorius Jonas Makauskis

New Yorke staiga mirė prov. Jonas Makauskis, vienas iš labiausiai nusipelnusių Lietuvos farmacininkų. Jis gimęs 1885 m. Šilalės valsčiu, farmacijos mokslus baigė 1918 m. Maskvoje. Grįžęs į Lietuvą, 1918-20 m. buvo farmacijos viršininkas, vėliau turėjo savo vaistinių Kaune.

Karo išbėgęs iš Lietuvos, 1951 m. apsigyveno New Yorke.

Velionis buvo vienas steigėjų Lietuvių Farmacininkų Sąjunga Rusijoje 1915 m., nepriklausomą Lietuvos aktingas jos narys, pirmininkas ir žurnalo redaktorius. Jis buvo ir Pabaltijo vaistinių sąjungos narys.

Gana anksti jis įsijungė ir į politinį bei visuomeninį darbą. Jis yra vienas iš organizatorių Moterų globos komiteto, dalyvavo Pabaltijo vienybės sąjūdy. Nuo 1912 metų jis įsijungė į Lietuvos valstiečių liaudininkų eiles, atstovavo jiems Steigiamajame seime ir kituose dviejose seimuose. Velionis kurį laiką atstovavo liaudininkams ir Vlike.

Be to, jis yra vienas Varpo bendrovės ir spaustuės steigėjų. Nepasitraukė iš veiklos ir JAV-se.

Lokys aplamdė skautų vadą

Skautų grupės vadą iš N. Andoverio, kuris vadovavo skautų iškylai į gamtą, labai smarkiai aplamdė juodasis lokys. Jis naktį miegojo, iškišęs galvą iš miegamosios maišo, ir lokys nučiupo jį už skalo ir labai sužalojo.

Antiraketų gamybai Partizanai puola senatas pirtarsiąs Tailandu

Krašto apsaugos sekretorius Melvin Laird pareiškė, kad Nixono administracija jau turi senatę daugumą savo šalininkų, kuri pritaris antiraketinių raketų gamybai, dėl kurios ilgai tęsėsi karšti ginčai.

Administracijai pavykė senatorius įtikinti, kad be tokių gynybos priemonių, nors jos ir bilionus kainuotų, Amerikai gresia mirtinas pavojus.

Seismometras rodo mėnulio drebėjimus

Astronautų mėnulio pastatytas seismometras jau transliuoja žinias į mūsų Žemės laboratorijas ir praneša apie mėnulį vykstančius vidaus ar paviršiaus virpėjimus. Tos žinios leidžia daug ką spręsti apie mėnulio sudėtį ar jo atsiradimą.

Žydų-arabų karas neatvėsta

Žydų-arabų konfliktas vis labiau kaista. Praeitose savaitėse gale septynios Egipto bombonešių formacijos puolė Izraelio artilerijos lizdus prie Suezio kanalo. Tai buvo pats didžiausias puolimas nuo 1967 m. karo pradžios. Egiptiečių lėktuvai buvo sovietų gamybos.

Smarkiame artilerijos duelyje tarp Egipto ir Izraelio karinių pajėgų prie pietinio Suezio galo žuvo Jungtinių Tautų skirtas karo stebėtojas švedas maj. B. Plane.

Pranešimuose abi pusės savo nuostolius mažina, o priešai didina, bet galima pastebėti, kad aukų yra abiejose frontuose daug.

Atrodo, kad, matydami sovietų remiamų arabų karinių stiprėjimą, izraelitai ruošiasi didesniai smūgiui, kuris palenkys priešą derybom.

Senatoriaus Kennedy tragedija

Senatorius nuteistas 2 mėnesiais sąlyginiai. Savo kalboje per televiziją prašė viešesnio patarimo, ar dar pasilikti senatoriaus pareigas, ar atsisakyti.

Šaltadvasio likimo, skaudžiai žaismingai rankai, matyt, visi yra lygūs. Ji viena tragiškai gali paliesti ir žmogų su politiko ar moralisto aureole, ir paprastą skersgatvių klajūną.

Kaip žinome, šį kartą ji trenkė net Massachusetts senatorių ir spėjiamą kandidatą į JAV būsimuosius prezidentus Edwardą Kennedį.

Nelaimė regis būtų kasdieniška tūkstantams žmonių Amerikoje. Nulydo automobilis nuo tiltelio, įkrito į gilų vandenį, prigėrė su senatorium važiuojant buvusio jo brolio Roberto sekretorės Mary Jo Kopechne, o senatorius išsigelbėjo.

Bet pati šio įvykio esmė ta, kad sen. E. Kennedy net apie 10 valandų tai nepranešė policijai, ir ilgai visi nežinojo tos nelaimės kitų aplinkybių.

Senatorius, kaip būtų buvęs ir eilinis pilietis, buvo apkaltintas, kad pasišalinęs iš nelaimės vietos, ir teismas jį nubaudė sąlyginiai 2 mėnesius kalėjimo, tuo paskirdamas jo karjerą.

E. Kennedy po nuteisimo prabilo televizijoje, aiškindamas daug kitų to įvykio

Išsiskaidė savo šnipų už profesorų

Kadaise sovietai buvo suėmę anglą, kurs lankė Sovietų Sąjungoje, Gerald Brooks. Jis buvo apkaltintas, kad varęs priešsovietinę propagandą ir platinę sovietams nepalankią literatūrą. Brooks buvo nuteistas 5 metus kalėjimo.

Dabar sovietai už tą anglą atgavo net du Britanijos nuteistus savo šnipus Peter ir Helen Kroger.

Amerikiečių spauda vėl primena turistams, kad jie visada be kaltės gali būti Sovietijoje suimti, kad rusai vėliau tokius galėtų maišyti į Vakaruose suimtus komunistų šnipus.

Nusikendusios Kennedžio automobilio Mary Kopechne motina reiškianti nuomonę, kad būtų padarytas jos dukters lavonui skrodimas. Tuo ji tikisi apginti jos garbę ir įrodyti, kad ji niekada šioje nelaimėje ir neturėjusi su Kennedžiu jokių perartimų ryšių. Dabar merginos tėvai gauna daug laiškų, kuriuose jų dukterį yra įtartinėjama ir įžeidiama.

dalykų, — kad buvęs labai susijaudinęs, ištikęs jį nervų sukrėtimo priepuolis, daug ko neatsimenas, kad bandęs su savo bičiuliais paskendusių merginą gelbėti ir tt.

Jis svarstęs klausimą atsisakyti iš senatoriaus pareigų, bet prašęs savo rėmėjų ir kitus piliečius jam padėti apsispręsti, nes tai nepaprastai sunki problema, 7 metusėjus tokias pareigas. Jis dar galėtų būti ir toliau Massachusetts valstijai ir visai tautai naudingas, tad prašęs visus pareikšti savo nuomonę.

Po tos kalbos senatorius gavo daugybę užuojautos ir suraminimo laišku, dauguma Massachusetts gyventojų ypač demokratų, patarė jam ir toliau pasilikti senatę, bet savo apsisprendimo jis dar nepasakė.

Bet spauda, nors ir mandagi, jam nėra labai palanki. Taip pat ir kairieji senatoriai. Ypač daugelis jau dabar nurašo galimybę kandidatuoti į prezidentus.

Sakoma, kad toks atsitikimas, nemalonai įpainiojęs aukštą politinę figūrą, Amerikos istorijoje dar nebuvęs. Bet atrodo, kad senatorius šią tragediją perkentės ir, iš jos išsineis nors ir kiek susijaudinęs.

Aišku, visa tai baigtųsi blogesniais rezultatais paprastam žmogui, ypač neturinčiam įtakingų draugų ir gerų teisės patarėjų.



Jungtinio Amerikos kariuomenės štabo viršininkas gen. Earle G. Wheeler kalbasi Pietų Vietnamo su gen. Abrams, tenykštės JAV kariuomenės vadu. Jie aptaria tolimesnių karo veiksmų vystymąsi ir padėtį, atitraukiant iš Vietnamo 25,000 JAV karių.



Ispanijos diktatorius Francisco Franco (viršuje) savo bičiuliu įpėdiniu paskyrė paskutiniojo Ispanijos karaliaus vaikaitį 31 metų amžiaus princą Juan Carlos. Jis ta Franco vietą užima tik diktatoriui mirus ar patį patį valdžios perėmus.



Tarp Centrinės Amerikos valstybių El Salvadoro ir Honduro buvo kilęs karas, kurį Amerikos Valstybių Organizacija laikinai apšaukė. Šis karas jau pareikalavo daug žmonių gyvybių. Jis kilo dėl to, kad El Salvadoro gyventojai turėjo palengvą lietušį Hondurasą ir ten jų prisirinko apie 300.000. Honduriečiai salvadoriečius ėmė persekioti, ir El Salvadoras juos užstojo.

GRĖSMINGŲ KARINIŲ IR POLITINIŲ FAKTŲ SUMA

JAV krašto apsaugos sekretorius Melvin R. Laird, liepos 15 d. liudydamas Senato Užsienių Reikalų Komitete, pateikė maždaug tokia dabartinės pasaulio karinės bei politinės padėties apžvalgą, kuri toli gražu nedidina taikos mylėtojų optimizmo.

Pagal jį, atsimenant sovietinę karinę invaziją ir Čekoslovakijos okupaciją, būtų nerimta tikėtis, kad artimu laiku Europoje išnyks galimos kitos agresijos baimės. Zvelgiant į Aziją, tenka tik laukti tęsimosi dabartinės nepastovios situacijos, gi Lotynų Amerikoje ir Afrikoje — yra pastovus terorizmo ir partizaninio karo grėsmė.

Kita neramumų sritis yra Viduržemio jūros baseinas. Viduržemio jūroje pastaraisiais metais sovietų laivyno veikla yra pastoviai didėjusi ir 1969 metais jau pralenkė praėjusiųjų dviejų metų įtampą. Nors Sovietų Sąjunga ir pritaria taikingom rezoliucijom arabų ir Izraelio ginčui likviduoti, bet savo ginklus vistiek siūnia į šią sritį.

Sovietų Sąjunga karinę paramą ir toliau naudoja savo politinei infiltracijai. Sovietų ginklų tekėjimas į Pietų, Vidurinių Rytų ir Šiaurės Afriką verčia susirūpinti. Sovietai pristato ginklus Indijai, o dabar lygiai ir Pakistanui. Ir taip numatoma bus ir ateity.

Tuo tarpu Pekingas, nors ir netekęs sovietų pagalbos ir vidaus netvarkos sukrėstas, savo karines pajėgas taip pat didina, ypač oro ir jūrų laivyną. Kinijos komunistų partijos vadovybė nėra atsisakiusi savo tikslo — remti vadinamuosius „liberavimo“ judėjimus ir revoliucijas. Tai kenkia ir Kinijos kaimynų vidaus tvarkai ir pastovumui. Kinija vistiek yra didelė grėsmė jos kaimyninėms valstybėms, gi tuo tarpu jos san-

tykiai su Sovietų Sąjunga yra ir labai pašliję.

Kita nuolatinio netikrumo ir didėjančio pavojaus sritis yra Šiaurės Korėjos pasienis. Amerikiečių žvalgybos lėktuvų nušovimai ir kiti tarptautinės teisės pažeidimai bei susirėmimai demilitarizuotoje zonoje turi didinti Pietų Korėjos budrumą ir pasirengimą netikėtumams. Tik stiprios Pietų Korėjos karinės pajėgos ir jų geras pasiruošimas gali atgrasinti Šiaurės Korėją nuo viliojančios agresijos.

O ir Amerikos sferoje nereikia išleisti iš akių tiesioginio užpuolimo galimybių. Čia sekretorius priminė Kubą ir iš jos siunčiamų partizanų veiklą Kolumbijoje, Venezueloje ir Guatemaloje.

Toks krašto apsaugos sekretoriaus pranešimas verčia senatorius nukreipti savo akis nuo mėnulio į čia pat beveik po kojomis degančią žemę.

SUSTIPRINTA KOVA PRIEŠ NARKOTIKUS

Kaip ten būtų sveikatos dabotojų besistengiama paveikti visuomenę, ypač nušviesti jaunimo sąmonę, o narkotikų vartojimas krašte ne tik nemažėja, bet dar pastoviai didėja. Narkotikų pardavėjų vis tobulinamas „patarnavimas“, stoka jaunimo moralinio atsparumo ir apamai aukštesnių principų šią tautos nelaimę plėšte plešia, ir narkotikai jau pačias tautos šaknis nuodindina. Tuo susirūpino ir prezidentas Nixonas, liepos 14 d. kreipdamasis į kongresą.

Jis savo kalboje pabrėžė, kad narkotikai jau yra rimta grėsmė tautai, nes turime tūkstančius šių nuodų vartotojų ir milijonus studentų ir kito jaunimo, kurie juos vartoja pratinasi. Tas pavojus slenka į vidurines klases ir net paauglių mokyklas, ir dėl to kriminalinių nusikaltimų skaičius augta auga.

Prezidentas kongresui pasiūlė ir kovos su narkotikų vartojimu programos bei įstatymų projektą.

Kongresui pasiūlytas nar-

kotikų kontrolės įstatymo projektas yra gana griežtas. Pagal jį, bausmės už marjauanos ir LSD vartojimą prilyginamos toms, kurios numatytos kovai su cocaino ir heroino nuodais. Tai būtų 10 metų kalėjimo už tu narkotikų laikymą ir iki 80 metų kalėjimo, kurie bus trečią kartą šiuo „bizniu“ nusikaltę ar siūlys tuos nuodų jaunesniems nei 18 metų amžiaus asmenims.

Pirmą kartą pagautas su narkotikais gali būti dar atleistas sąlyginiai nuo bausmės, jeigu numatyta laikotarpį nenusikals.

Visi pavojingi narkotikai įstatymo skirstomi į keturias kategorijas. Į pirmąją nukreiptos tos narkotinės medžiagos, kurios netinka medicinos reikalmis ir pavojingos, pavartotos net gydytojo priežiūroje. Jos draudžiamos be atitinkamo leidimo laikyti gydytojams ir ligoninėms.

Pagal tą įstatymą, valstybės prokuroras gali narkotikų klasifikaciją pakeisti.

Zinoma, šios kovos priemonės ir kita kongresui pateikta kovos ir perauklėjimo programa yra gera, tik kyla klausimas, kaip visai tai bus vykdoma praktikoje. Mes turime daug gerų ir griežtų įstatymų kovai su kriminaliniais nusikaltimais, o vags ir mušeikos apiplėšia ir primuša net teisėjus.

LAZYBOS DEL MĖNULIO

Jau prieš 5 metus du anglai susitarė: jei iki 1971 m. žmogus išlips mėnulyje, tai vienas jų gaus 2,000 svarų, o jei ne, — tai kitas pralaimės 10 svarų.

Dabar jau žinoma, kad pirmasis tuos 2,000 svarų (\$4,800) laimėjo.

Kai pasaulis šiuo mokslo ir drąsaus žmogaus žygiu mėnulį džiaugiasi ir didžiuojasi, vienas Portugalijos kaimas dėl to įvykio laukė pasaulio galo, o japonų žiniomis, perplautų smegenų kiniečiai aiškino, kad tai esanti tik amerikiečių kapitalistų propaganda.

Kas kitur rašoma

KOMUNISTŲ PARTIJA IR KOMUNIZMAS

Alex Barron, ilgą laiką gyvenęs Sovietų Sąjungoje, buvęs Pabaltijo valstybėse ir kitur ir gerai pažįstas tenykščią santvarką bei komunistų partijos veiklą, „Teviškės Žiburiams“ parašė specialų straipsnį. Jame autorius nuodugniai peržvelgia „komunizmo praktiką“, kaip jis šiandien ten reikšiasi Sovietų Sąjungoje, nutoldamas nuo visų teorinių dėsnių ir, užuot gerinęs liaudies būklę, ugdydamas tik „komunistinę buržuaziją“, visiškai be idealistinio komunizmo.

Vadinamasis „komunizmas“, proteguodamas partijos narius, ypač jų valdantią elitą, sovietinę visuomenę suskaldė klasėmis, į pirmą vietą iškėlė „partijos aristokratiją“ ir pataikūnus, o liaudis, kurios vardu „komunistinė statyba“ vykdoma, ir toliau vargsta, kaip ir vargus. Straipsnio autorius pateikia ir eilę konkrečių pavyzdžių. Štai, sakysime, būtų klausimas:

„Partijos nariai žymiai geriau aprūpinami gyvenamaisiais butais, nors tai neparasyta jokiose oficialiose instrukcijose.“

„Sovietų Sąjungoje ir okupuotose Pabaltijo šalyse dėl žemo atlyginimo dauguma darbininkų, tarnautojų ir kolchozininkų niekad nepajėgtų nusipirkti butų nei tiesiogiai, nei įstodami namais į butų statybos kooperatyvą. Todėl žmonės paprastai per miesto vykdomąjį komitetą aprūpinami butais valstybės sąskaita. Kartais butą galima gauti per įmonės butų aprūpinimo skyrių. Vėliau, mokėdama buto mokesį, žmonės su valstybe pamažu (maždaug per 40 metų) atsiskaito. Toks gyventojų aprūpinimas butais būtų neblogas dalykas, jei greit būtų galima butą gauti.“

„Vedusiųjų pora, padavusi pareiškimą butui gauti, turi laukti 2-7 metų, o nevedusiems tenka net dešimtį metų gyventi bendrabutyje — keletai žmonių viename kambaryje.“

„Kitaip susiklostę būtų gavimo reikalai komunistų partijos nariams. Yra sakoma, kad partijos komitetas visur „kiša nosį“. Taigi, kai reikia gauti butą partijos nariui, jis eina prašyti pagalbos pas partijos komiteto sekretorių. Šis jam žymiai greičiau parūpins butą... Partijos komiteto sekretorius visada dalyvauja sustant eilu, ir jo nuomonė turi sprendžiamą reikšmę.“

„Panašios lengvatos suteikiamos partijos nariams ir kitose gyvenimo srityse. Augstesnieji partijos darbuotojai turi automobilį ir šoferį... Miesto sričių partijos komitetai turi savo specialias valgyklas, kurios aprūpinamos geriausiais maisto gaminiais, geriausiais vėrešiais. Ten aptarnavimas greitas ir be grubumo. Be to, „respublikos“ centro komitete atrai kioską, kur yra puikiamų gėrimų, apie kurių gėrimą olinėse miestuose krautuvėse ir svajoti nereikia.“

„Elitas praeidėdavo nuo sričių partijos sekretorių, kurie turi, be viso kito, užduotį ir kurortinėse vietose kareivių apsaugojamas vi-

las. „Socialinė nelygybė Sovietų Sąjungoje tarp elito ir liaudies žymiai didesnė, negu JAV tarp milijonierių ir tos pačios liaudies“ — sako Alex Barron.

SPAUDĄ BEVARTANT

Naujų knygų anglų kalba apie lietuvių rinkoje pasirodo mažiau, negu apie Liublino unijoj buvusius mūsų „bendrakeleivius“ lenkus. Londono Times literatūros priedas tokių knygų recenzuoja net dvi. Vieną jų parašė lordas Bethell. Tema — Gomulka ir jo komunistinė Lenkija (Gomulka, his Poland and his Communism). Kitą parašė paprastai Varšuvos valdžia, suteikusi anglui William Woods progy 1966 ir 1967 metais paviesti Lenkijoje 18 mėnesių. Todėl ir knygos pavadinimas gerokai išpūstas: Poland: Eagle in the East (Lenkija: Aras rytuose).

Apie Gomulką aiškinama, kad jis partijon įstojo 1926 metais, būdamas 21 m. amžiaus. Tais metais, karikių padedamas „lietuvis“ Pilsudskis paėmė Lenkijos valdžią. Pilsudskininkai Gomulką tesuakė ir pasodino kalėjimą 1938 m. Stalinas tuo metu jau buvo teroru sunaikinęs lenkų komunistų partijos vadovybę Kominterne. Hitleriui puolus Lenkiją, Gomulka iš kalėjimo buvo paleistas ir apsigyveno rusų okupuotame ukrainiečių Lvice. Iš čia buvo partijos pasiųstas Varšuvon 1941 metais organizuoti ten naujos partijos. 1943 m. Gomulka tapo šios lenkų komunistų partijos sekretoriumi.

1947 metais Stalinui organizuojant naują terorą prieš užsienio komunistus, Gomulka, atrodo, pateko į nemalonę, nes balsavo prieš rezoliuciją, reikalaujanti visose komunistų valdomose kraštuose vykdyti žemės ūkio kolchozinimą. Nors Gomulka ir buvo pasiūlytas Stalinui, sunaikindamas Valstiečių partiją ir privertęs jos vadą Mikolajczyką bėgti Amerikon, bet 1951 metais jis buvo areštuotas kaip „titininkas“, arba „tautinis komunistas“.

1956 metu bruždėjimai Gomulką vėl įkėlė valdžion, ir jis Lenkiją tvarko jau tryliką metų.

Kaip istorija Gomulką ir jo valdytą Lenkiją įvertins, sunku pasakyti. Bet jis priešais Chruščiovo dogmoms, sulenkino iš vokiečių atimtas žemes, ansgaujo valstiečius nuo kolchozų. Tačiau — prisidėjo prie rusų smaugiant Čekoslovakiją, varžo šviesuomenės žodžio laisvę, katalikų Bažnyčią. Lenkijoje padidėjo antisemitizmas, ir daug žydų emigruoja svetur.

Po Lietuvos - Lenkijos valstybės padalinimo 1795 metais, Lenkijoje reikėsi dvi politinės srovės: maištininkų ir koegzistentų su rusais. Pastarieji ragino lenkus sugyventi su didrusiais, apsiprasti su nauja padėtimi. Šiai linijai savo metu vadovavo iš Lietuvos didikų kilęs kunigaikštis Cartoryskis (caro Aleksandro I kelerių metų draugas), aristokratas

Wielopolskis ir vėliau Pilsudskio politinis priešas endekų vadas Dmowskis. Istorią, be abejo, prie jų prikiuos ir Gomulką.

ZURNALISTŲ REIKALAI

Lietuvių žurnalistų organizavimosi reikalas jau seniai buvo keliamas, bet jis vis kažkaip sunkiai sprendėsi. Bet pastaruoju laiku Lietuvių Žurnalistų Sąjungos gyvybė daug regimiau suplazdėjo. Centro valdybai pavyko suorganizuoti daugiau narių, pagerinti sąjungos finansinį stovį, ir štai ji jau išleido net antrą savo „Pranešėjo“ numerį.

Be sąjungos dienos rūpesčių, šiame numery yra paminėti mirusieji žurnalistai Jonas Kardelis, dr. Pijus Grigaitis, Juozas Bačiūnas, Juozas Strolia ir pateikta pluoštas atsiliepimų apie „Pranešėją“. Jame telpa ir LZS pirmininko Vytauto Alanto atsisveikimas į kolegą žurnalistus, kviečiantis visus solidarai glaudis į šią žurnalistų organizaciją ir nesiskaldyti atsiskyrėlių būreliais.

Reikia tikėtis, kad laikui bėgant LZS veikla dar padidės, nes „Pranešėjas“ dažniau lankydams svaudos žmones, juos vis labiau suartins ir sujungs.

KENNEDZIO EISMO NELAIMĖS KLAUSTUKAI



Senatorius Edward Kennedy

Senatorius Edwardo M. Kennedžio eismo nelaimė, kurioje jo automobilis nuslydo nuo tiltelio ir jame prigėrė buvusi jo brolio Roberto sekretorė Mary Jo Kopechne, sukėlė daug kalbų, spėjimų ir aplamai klausimų, liečiančių paties įvykio tikslų laiką ir aplinkybes.

Visa tai dabar linksniuojama didžioji JAV spauda ir dar daugiau senatoriaus politiniai priešai, nes Kennedys iki šiol gana agresyviai veržėsi į priekį ir net į būsimą prezidento kandidatūrą.

Daug klausimų gal išaiškinti teismo apklausinėjimas, bet liks ir netikinčių net teismo nuomonei, kaip čia dažnai būna.

Spauda neatlaidžiai kelia

klausimą, kodėl jis tik po 9 ar 10 valandų pranešė policijai apie tą įvykį?

Kodėl jis po automobilio nuskendimo ir jo palydovei prigėrus praėjo pro dar apšviestą namą, neužsukęs ten iškoti telefono ir pagalbos, ir nuėjo atgal ten, kur linkminosi jo draugai?

Jis sako, kad tas akidentas atsitiko 11:15 naktį, o policija skelbia, kad tai buvo apie 1 val. ryto.

Be to, kodėl jam nelabai aišku, kaip jis pats išsigelbėjo?

Yra dar ir daugiau kadė? Ištyrus prigėrusios Mary Jo Kopechne kraują, rasta tam tikras kiekis alkoholio. Dr. D. Mills žodžiais, tyrimai rodo, kad „asmuo buvo paėmęs keletą kokteilų“.

Vėliau šis pinkertoninis įvykis ėmė dar labiau painiotis, ir iškilo dar naujų nežinomųjų.

Kodėl niekas iš puotojų dalyvavusių Kennedžio draugų, kurie jau galėjo apie įvykį žinoti, nieko nepranešė policijai? Ar Kennedys ir jiems apie tai nieko nesaikė, neieskojo jų pagalbos?

Kodėl nebuvo padarytas žuvusios merginos lavono skrodimas.

Pagaliau ėmė ginčytis aukštieji policijos ir teisingumo organų pareigūnai, kuris kurio laiku nepaiformavo, tarnybiniai aplenkė, prie bylos aiškinimo nepriėjo.

Tuo tarpu jau atimtas iš Kennedžio automobilio vairavimo leidimas, didėja kiti itarinėjimai, o spauda reikalauja labai nepalankias kaltininkui nuomones.

Visi klausia, kodėl jis viso įvykio ir savo buvusio stovio atvirai ir smulkiai nepaaiškina, tuo dar didindamas įtarimų skaičių ir svorį?

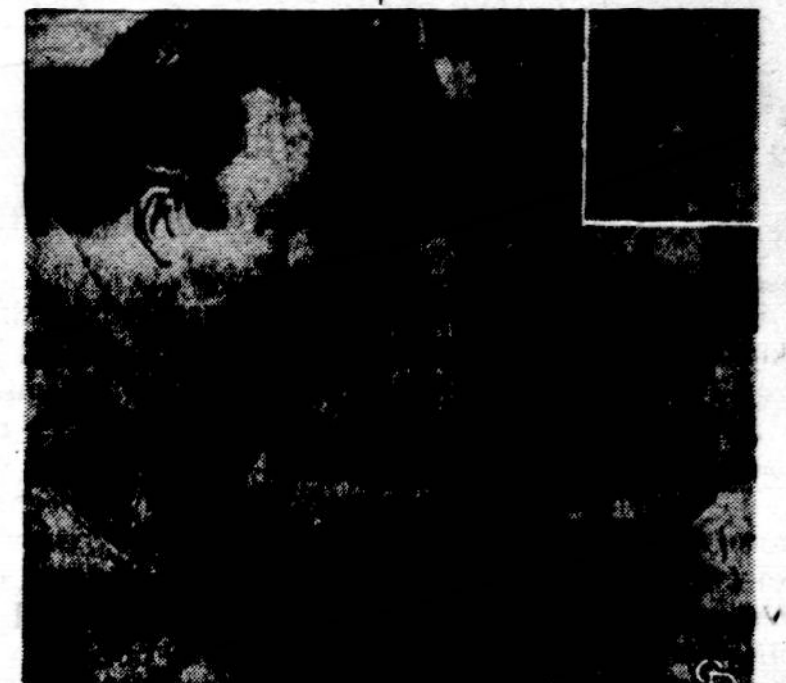
Esą, jis veržėsi į prezidentus, kur gali atsidurti situacijoje, kai reikės skubiai apsispręsti, paspausti ar ne atominių bombų mygtuką, o jis čia apie 10 valandų vėluoja pranešti policijai apie akidentą, kai jo bendrakeleivė prigėrusi mirksta vandenyje.

Nuo senatoriaus tikslų atsakymų daug kas priklausys. Net jo ateities politinė karjera.

Yra manančių, kad šiuo įvykiu jis gerokai susitėpė, ir toks kandidatas į prezidentus, o gal net ir į senatorius nėra tinkamas.

Kiti sako, kad toks „susiėtipimas“ gali būti tik trumpalaikis, o vėliau rinkikai visą įvykį užmirš. Tik, deja, jo politiniai priešai per rinkimus tai neabejingai atsimins ir kitiems primins.

Apie nuosėdą ir jo pareiškimą — kalbame kitoj šio K. numerio vietoj.



Edgartown policijos vadas James Aron išlie rankose kaltinimo raštą sen. Edwardui Kennedijui. Jis kaltinamas, kad pasiklydo iš automobilio netoliese vietos, kur prigėrė jo palydovė Mary Jo Kopechne, ir kad apie tą įvykį beveik 10 valandų nepranešė policijai.

KAS NIEKO NEVYKIA,
TO NIEKAS NEVYKIA.

Amerikos Lietuvių Gyvenimas

KAS NIEKO NĖRA,
TAS DUONOS NEPRAS.ALTO PAREIGONAI
WASHINGTONE

Liepos 16-18 Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas E. Bartkus ir sekretorius dr. Vl. Šimaitis lankėsi Washingtone, D.C. Lankymosi tikslas buvo pasimatyti su vietiniais veikėjais, aptarti artėjančio Lietuvių Kongreso reikalus Detroito, dalyvauti Bendrojo Pabaltiečių Komiteto metiniame posėdyje.

Bendrojo Pabaltiečių Komiteto posėdis įvyko liepos 17 d. latvių sąjungos patalpose. Naujuoju komiteto pirmininku sekantiems metams buvo išrinktas rotaciškai tvarka latvių atstovas prof. P. P. Lejins. Buvo aptarti bendri reikalai, liečiantieji pavergtus Baltijos kraštus — literatūros leidimas, numatomi žygiai į valdžios įstaigas ir kt.

Tą pačią dieną vakare Lietuvos pasiuntinybėje įvyko pasitarimas su vietiniais Washingtono lietuvių organizacijų veikėjais ir iš Baltimorės. Alto pirmininkas ir sekretorius nuvykė Lietuvių Kongreso Detroito tikslu ir taip pat išklause pasitūlėmų ir pageidavimų lietuvių veiklos klausimais iš vietinių veikėjų.

Kitą dieną Alto atstovai aplankė Amerikos Balso lietuvių skvyrū. Čia susipažino su transliacijomis ir okupuota Lietuva ir iškordavo savuosius pareiškimus pavergtai lietuvių tautai.

Po to apsilankė respublikonų partijos centre ir aplankė senatoriaus Goldwaterio įstaigą, su kuriuo norėjo pasikalbėti dėl jo dalyvavimo Lietuvių Kongrese. Senatoriaus nerado, tad aptarė reikala su jo asistentu, ir kiek vėliau pasiskės, ar jis galės kongrese būti.

Apie kelionės pasiekimus rezultatus Alto pirmininkas E. Bartkus ir sekretorius dr. Vl. Šimaitis painformavo Alto valdybą liepos 18 d. posėdyje.

ALTO biuras

KANADOS ZINIOS

Lietuvių meno paroda
Ottawoje

"Pasaulio Lietuvio" žiniomis, Kanados valstybinio muziejaus vadovybė, ypač folkloro skyrius, domisi ne tik lietuvių liaudies dainomis, bet ir kitokių menu ir 1970 m. pavasarį nori Ottawoje surengti lietuvių liaudies meno parodą. Ekspozitai jau renkami.

Parodos reikalais rūpinasi Kanados LB KV Kultūros Komisija, kurios narė dr. M. Ramūnienė prašo apylinkių valdybas ir pavienius asmenis ekspozitatus siųsti šiuo adresu: 187 Carling Ave., Ottawa 1, Ontario. (Netrukus bus paskelbta, kokie ekspozitai reikalingi ir kaip jie turėtų būti atrenkami).

Savo talką muziejui jau yra pažadėję dailininkai A. ir A. Tamoliūčiai.

XV-ji Kanados Lietuvių
Diena

Ši diena įvyks rugpjūčio 29-31 d. Hamiltone. Jau sudaryta turininga kultūrinė

programa. Bendram pobūviui, kuris bus rugpjūčio 30 d., jau gauta didelė kareivinių salė. Tikimasi, kad šiame parengime dalyvaus labai daug Kanados ir JAV lietuvių.

BALTIMORE, Md.

Lietuvių Bendruomenė

rengia gegužinę
LB Baltimorės apylinkė rugpjūčio 10 d. rengia gegužinę — pikniką.

Gegužinė įvyks Conrad Ruth's Villa vietovėje. Be kitų pramogų, joje gros ir Happy Wanderers orkestras.

56-SIS LIETUVOS VYČIŲ
SEIMAS

"Vieningai dirbkime iškilmų bėje savo idealams!" Tai 56-jo vyčių seimo šūkis. Seimas bus rugpjūčio 22-24 dienomis. Yra organizuojama ir priešseiminė programa rugpjūčio 20 ir 21 d.

Seimo seimininkai bus New Yorko — New Jersey apskritys. Seimas vyks Robert Treat viešbuty, Newark, New Jersey.

Lietuvos vyčiai yra tautinė organizacija, kurios nariai — lietuvių kilmės katalikai, ypač jaunesnio amžiaus. Ši organizacija gyvuoja jau 56 metai.

VOKIETIJA

Lietuvių kryžkelėje

LB "Informacijos" 1969 m. gegužės 31 d. numerio vedamajame rašo:

"Kiek lietuvių tėvų Vokietijoje išmoko savo vaikus lietuviškai? Statistikos neturime, betgi ir be jos aišku — gal tik kokia pora dešimčių. Bendruomenės nariu yra netoli 900, lietuviškos kilmės tautiečių prisikaitoma net iki 8,000. Kad seima yra tapusi savo vaikų lavonine — akivaizdu."

"Apie Vasario 16 gimnaziją kalbama dažnai, ja remia ir vokiečių spauda ir aukštosios įstaigos, ir Amerikos aukotojai, tiksliai ožiuiasi savieji, ypač išprusintieji inteligentai... Intelligentai savo vaiku i Vasario 16 gimnaziją leisti nenori."

ARGENTINOS LIETUVIAI

Beriso lietuvių Mindaugo draugija paminėjo savo gyvavimo 38 metų sukaktį.

Minėjimo dalyviai vietoj įžangos mokesčio savo laisvoms aukoms dosniai pavynė draugijos išda. Minėjime buvo sugiedoti himnai, pasakyta rimtų kalbų, kuriose peržvelgta draugijos veikla ir kiti klausimai. Dalyvavo daug svečių ir garbės svečių, draugijos kūrėjų.

Mažųjų ansamblio dalyviams jų darbui paskatinti buvo išteikti auksiniai SLA medaliai. Dabar žadama įvesti ir jaunimo sporto skyrių, kurs jaunimą dar labiau draugiškai sujungtų.

Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybai jau daug metų vadovauja Jonas Čikatas. Jeigu jis nebūtų toliau perrenkamas,



Astronautas Neil Armstrongas šėnai mėnulioje, kad Apollo 11 žygis pasisektų ir jį sušm laimingai grįžtų iš mėnulio.

tai organizacijai grėstų didelis nuostolis, netekus tokio veikėjo. Tai lygu Tarybos sugriuvimui.

Si organizacija yra daug nuveikusi Argentinos lietuvių kultūrinę aritę.

TEIGIAMAS ŽODIS APIE
LIETUVIUS

"Los Angeles Times" įdėjo savo nuolatinės bendradarbiės Sharon E. Fay stambų iliustruotą straipsnį apie Pietų Kalifornijos lietuvių, kuriame išsamiai aiškinama, kodėl tie žmonės, nors jau ir Amerikos piliečiai ir čia "tvirtai įleidę šaknis", vis dar daugiau rūpinasi savo pirmąją tėvynę Lietuvą ir tebeuosauleja lietuviškas tradicijas.

Paaikšinama, kad didžiuliam lietuvių Pietų Kalifornijoje beas ne ekonominiai emigrantai, o politiniai egzilai: ne savo noru geresnio gyvenimo beišeikodami atsidūrė Amerikoje, o rusų bolševikų teroro vejamai buvo priversti palikti tėvynę.

Ekonominiai jie buvę tėvynėje patenkinti, o traukėsi užsienin nuo politinės vergijos ir okupacijos.

GERA PRIEMONĖ

Dr. Petras Vileišis savo lešomis pastatydino prie kelio Connecticut valstybėje lėnta, su šūkiu, reikalaujančiais laisvės Lietuvai ir kitoms pavergtoms tautoms. Vlikas pareiškė padėką.

MINĖJO PAVERTĄSIAS
TAUTAS

Pavertųjų Tautų Savaitė buvo sunkiai iškovota, tai, regis, dabar turėtume ją ko geriausiai išnaudoti savo tėvynės laisvės reikalui. O, deja, daugely kolonijų ji praėjo beveik nepastebimai.

Galime tik pasigėrėti, kad amerikiečių spauda tos savaitės proga pavergtųjų tautų padėty plačiau prisiminė ir nušvietė. Apie tai parašė gana išsamų straipsnį milijoninio tiražo New Yorko dienraštis "Daily News" apibūdindamas sovietų imperialistinę politiką ir jo prisista vėrė Pabaltijai valstybėm ir kitom tautom.

Ta Pavertųjų Tautų Savaitė buvo prisiminta ir New Yorko televizijos informacinio programos ir parodė jdomiu vaizdų iš ukrainiečių minėjimų parengimų.

MEDICINOS NAUJIENOS

Amerikos Medicinos Dijos konvencijoje buvo paskelbta daug naujų idėjų ir būdų kaikiurioms ligoms gydyti.

Gydytojų buvo pareikšta nuomonė, kad žmogui, sergančiam migrena, trūksta heperino — tam tikros cheminės sudėties medžiagos, normaliai esančios kraujyje. Taigi galvos skaudėjimą galima pagydyti heperino injekcijomis.

Dažna kurtumo priežastis gali būti tam tikra vidutinės ausies kaulo deformacija. Tą kaulo operacijos būdu išmums ir įdėjus metalinę vielę, perdudandą garso virpėjimus, ligonis gali atgauti girdėjimą.

Dabar nuo nemigo vartojamos piliulės laikui bėgant suardo normalaus miego laipsnius, reikalingus tikram poilsui. Kadangi nemiga dažniausiai yra dvasinio tempimo padariny, tai siūdomas ramantis vaistas, vadinamas desipramine.

Nuo ankštų batų dėvėjimo atsiradusios kaulo išaugos prie didžiojo kojos piršto reikia atitinkamai operuoti ir nupjauti.

Buvo pranešta, kad yra būdas pažinti plaučių vėžį ar emphysemą iš "rytinio kosulio".

20 sekundžių trunkančiu testu galima nustatyti, ar moteris yra nėčia.

Suvažiavime buvo plačiai aptarta ir kitų medicinos ir sveikatingumo klausimų.

TURĖSIME JAUNŲ
SEIMOS GYDYTOJŲ

Visos žmogui nelaimėje gelbėti skirtos profesijos yra reikalingos, bet gydytojų šaukiamės vietiek daug mažiau, negu policininko ar ugniagesio. Deja, mūsų mumsoma staiga pavojingai ligai įsibrovus, o dar ypač rakti, gydytoja daug sunkiau prisiskauti, negu policininką ar ugniagesį užuolimo ar pairo atstėti.

Be to, medicinos mokslai vis labiau sklyant slaugoms specialyhmis, mažėja ir tokių gydytojų skaičius, kurie viską danoia ar mažiausiai išsamiai žino visą ligos vystymosi eigą, todėl tokių gydytojų reikia daugiau. Jie mums vis labiau reikalingi, kaip tikrai žinodami lavona užkelia ir tam tikra būklė ir nalieka neniekiamas sūlesti. Mat, jie tiki, kad tai artimas greičiau nukeliauja į dangų.

Sakoma, kad sena šeimos

gydytojų profesija jau buvo bemiranti. Tad Amerikos Medicinos Draugija, įžiūrėjusi tą spragą, sudarė naują planą šeimos gydytojams ruošti ir gausinti.

Jau dabar yra krašte apie 20 klinikų, kur tokie gydytojai "gaminami". Tai bus vis jauni žmonės, tiksliai medicinos mokslai, kurie toliau lavinsis ne tik ligoninėse, bet atliks praktika gyvenime. Tokia privioloma praktika tęsis trejus metus. Jaunas gydytojas bus priekirtas prie kelių šeimų, ir šia sudaroma per ilgesni laiką elandis rvisai, kurie davo lemti ir ateities kariera. Tuo būdu bus nuodomas ne tik savo mokslo specializacija, bet ir žmogus, kuris, laukdamas šeimos ir toms reikale nudaikamas, ovisan apras ir kitus visuomenininko reikalus.

Jei to ir bus kaimai, tai aiškina Miami medicinos mokyklos profesorius dr. L. Carmichael, tai reikale gal ir gydytoja galėsime prisiskauti antrą ar trečią valandą nakties, nes jis, bent tuos trejus metus, bus ipareigosas šokti iš lovos ir skubėti gelbėti savo paciento.

Gitano tarpai, nors Amerikos gydytojai yra ir zero išsimokalinimo, labai dažnai nesiskundžiamas stoka jų artimųjų medicinos išsilavinimo, kurie išsilaikė spūdiu metu, o tai, kaip ir Lietuvoje, yra drastiškai ir lietuvių gydytojai, teikdami patarnavimą.

AR ŽINOTE, KAD —

Pats neapibrėžiasis paukštis yra žvirblis. Jis neskrenda greičiau, kaip 61 kilometras per valandą. Anties greitis — apie 100 kilometru per valandą, balandžio — 117. Žuvėdra gali nuakristi 223, o sakalas — 360 kilometru (223 mylias) per valandą.

Mokslininkai nustatė, kad nankšiai laisvėje gyvena trumpian, nebu nelaisvėje. Pavvėžini, laukinis gaudras laisvėje išgyvena vidutiniškai 19 metų, o zoologijos sode — 30 metų.

Kolumbijoje 80.000 valstiečių vertėsi augindami augalus narkotikų gamybai.

Graftitas nilietis, kuris be natiesinamų priežasčių nehaluoja, yra hamžijamas motas kalbėti ir išmetamas iš darbo. Tain natvarkė dabartinę diskatūrinę polkininku valdžia.

Londonė (Anglijoje) 47 metų amžiaus vyras, prašydamas teismo skyrybu, šitain parvėdė savo prašymą: "Aš myliu gyvenius, tačiau mano žmona laiko namuose 62 kate. Mūsų lova amžinai būna užimta kačių".

Azijoje yra didžiosios budizmo religijos atskala, kuri savo mirusiuju nelaidoia j žeme ir nedegina, kaip kitų religijų išnašinėjai tai daro. Jie mirusiojo lavona užkelia į tam tikrą bokštą ir nalieka neniekiamas sūlesti. Mat, jie tiki, kad tai artimas greičiau nukeliauja į dangų.

Mielai „Keleivio“
skaitytojai!

Jau metų metai skelbiam, kad, keisdami adresus, pranešumėte ir senąjį adresą, bet iki šiol dar nevisai paismo mūsų prašymo. Neturėdami seno adreso, visada rizikuojam pakeisti ne to, kuris prašo, nes visada gali būti bendrapavardžių. Tokiu atveju tenka klausyti raštu senojo adreso, kas vėl gaisina laiką ir didina išlaidas.

Dalis skaitytojų iš viso nepraneša mums pakeisto adreso. Tada dažniausiai mums patarnauja paštas, bet už tai ima iš mūsų po 10 centų už kiekvieną tokį pranešimą. Tokių pašto laišku gaunam vidutiniškai po du kasdien, kas sudaro 1 dol. išlaidų per savaitę, arba 52 dol. per metus. Taigi 10 prenumeratorių mokesčio.

Bet visų labiausiai mus vargina paraginimai sumokėti prenumeratą. Tokių paraginimų vidutiniškai išsiunčiame apie 50 kas savaitę, kurie kaštuoja 3 dolerius vien pašto ženkiam. Pridėjus vokus, popierius, nesikaitant darbo, susidaro kiti 3 dol, arba 312 dol. per metus, kurie praraja net 62 su viršum metinių prenumeratorių mokesčių. O Keleivio prenumerata ir taip jau labai pigi.

Šia proga tenka pastebėti, kad dažniausiai raginami tie patys skaitytojai kiekvienais metais, kiti net po du kartus. Atrodo, nesunku būtų gavus pirmą paraginimą pasizymėti laiką ir ir ateity sekti.

Šiaip ar taip, visos išlaidos yra bergždžios ir niekam nenaudingos, bet mes vis tiek skaitytojų pagalbos nesugebame ir nesugebame j bent kiek sumažinti. Todėl didžiausias mūsų prašymas:

1. Keičiant adresus, pranešti ir senąjį adresą;

2. Pakeitus adresą, pranešti jį ne tik paštui, bet ir mums, ir

3. Mokėti prenumeratą, nelaukiant raginimų. Geriausia mokėti kiekvienais metais vis tuo pačiu laiku. Laukiame Jūsų paramos Keleivio administracija

Visa, kas aš esu, kas man yra gera ar bloga — visa tai mano motinos nuopelnas.

Napoleonas

Knygos
jaunimui

MESKTIUK/S RUDNOSIU.

KAS, eiliuota pasaka, parašė Vyta Nemunėlis, labai gražiai V. S. Stančkaitės

KA ASTRONAUTAI
PARVEŽE IS MENULIO?

Mėnulio "žemės" sudėtis mokslininkus jau seniai labai domino. Ar jis toks pat, kaip ir mūsų žemė, kurioje yra įvairiausių mineralų ir metalų? O gal jis visai iš mums nežinomų elementų susidarys? Fantastinių romanų rašytojai kartais nuvaizduodavo, kad ten grynų deimantų rūmai saulės spinduli ir baltaplaukės gražuolės pro jų langus į mūsų Žemę žiūrėdamos savo ilgą dainuoja... Visai pravajota.

Ir štai dabar astronautai mums parvežė to mėnulio medžiagos pavyzdžių. Jų pirmą kartą pamatyti susirinko žymiausi geologai ir artimų sričių mokslininkai. Didžiai saugojamą dėžę atidarė su nepaprastu atsargumu ir įtempę akis žvelgė pro stiklą iš trijų pėdų atstumo, kad ta medžiaga kaip nors nepakenktų žmogaus sveikatai.

Ir va, — dėžėje pamatė juodom dulkėm apneštą tamsių akmenų krūvą...

Kokie tie akmenys, tos mėnulio uolų skeveldros, iš kokios medžiagos jie susidarę — ir geriausios galvos tuo tarpu negalėjo atsakyti. Mokslininkai pareiškė, kad jie tiesiog nusivylę tokia lobiu, kaip anglies gabalai.

Greičiausia tai yra lyg į juodo stiklo gniužulus suvirusi vulkaninė lava, bet tikra atsakymą duos tik vėlesni tyrimai.

AUTOMOBILIAI

Giminėms i Lietuva
ir USSR.

Mums kaip tik pasisekė gauti

ribotą skaičių automobilių

MOSKVITCH 400-E.

Paskutinis modelis —

športo kokybė — Ribotas lai-

kas — Kas pirmas ateina —

tas pirmas aptarnaujamas.

\$2495.00 — su pristatymu.

Skubiai siųskite savo

užsakymus i

PODAROGIFTS, Inc.

(arba i prie jo prisijungusias

firmas)

220 Park Avenue South

New York, N. Y. 10003

Tel.: 212-228-9547

ilustruota, trečioji laida,

pasaka ir Lietuvoj turėta

si dideli pasisekima. Kny-

gos kaina \$3.00.

BALTASIS STUMBRAS,

premiuota apysaka, pa-

rašė Gintarė Ivankienė,

133 psl., kaina \$3.60.

MURKLYS, A. Giedrius

apysaka, 130 psl. kai-

na \$1.80.

GINTARO TAKAIS, J. Na-

rūnės eilėraščiai, daug ili-

stracijų, 64 psl., kaina \$1.80.

Iš pavergtos Lietuvos

Rusai okupantai, šalin iš Lietuvos!

ISPRIEVARTAUTOS MINTIES LITANJA

Kaip jau sovietinėje santvarkoje įprasta, bet kokie Maskvoj vykusį komunistų suvažiavimų nutarimai vėliau turi būti "liaudies" aptariamai, įsisąmoninami, apilaupsinami ir apšlovinami, nors tuos nutarimus daro tik partijos didieji rabinai, kurie prieš tai tos liaudies balso ne tik neatsiklausia, bet ir visiškai nenori girdėti.

Pagal tą reikalavimą, dabar ir Lietuvoje užgriami neseniai Maskvoje įvykusios komunistų konferencijos nutarimai bei toje konferencijoje praveista rusų politinė pažiūra, nors ji lietuviams ir visiškai nepriimtina.

Be to, šia proga Lietuvos gyventojai užspirginti reikšti ir visokius pasižadėjimus bei įsipareigojimus Lenino jubiliejaus didesnei šlovei. Kaip tarybiniai korespondentai praneša, prievartauti žmonės šia proga pragydo seną dar stalininio stiliaus litanią, kaip iš kantičykų.

Iš Alytaus rašo, kad aktyvistai urmu pritaria viskam, kas daroma Maskvoje, o patys skuba tvirtinti nesigailėsią jėgų penkmečio planui vykdyti...

Iš Skuodo — padarysiai viską, kad būtų įgyvendinti darbo planai, ir darbo pergalems pasitiksia didįjį Lenino jubiliejų...

Iš Kretingos — dirbsiai vardan taikos ir, stiprindami pasaulinę socialistinę sistemą, prisidėsia prie garbingo Lenino jubiliejaus sutikimo...

Iš Rokiškio — gerinsia ideologinį darbą, sutelksia jėgų pirmą laiką įvykdyti penkmečio uždavims ir įsipareigojimams, skirtiems V. Lenino gimimo šimtosioms metinėms...

Tokie "urminiai" pasižadėjimai ir nuvalkiotų niekų kalbėjimai, manome, kelia šypseną ir rimtesniems komunistų vadeivoms. Juk tos senos "maldos" tik ir terodo, kad žmonės negali pareikšti nei savo nuomonės, nei savo tikro jausmo, ir visi choru meluoja.

STUDENTŲ VASAROS "ATOSTOGOS"

Komjaunimo organizacija Lietuvos aukštųjų mokyklų studentus jau grūda įvairiems vasaros atostogų darbams, kad šildydami saulutėje neimtų per daug savystoviai mąstyti ar ir ne pagal liniją nukalbėti, nes geriausias tarybinis pilietis yra diena darbo nualintas ir naktį miegas, kaip užmuštas, be jokio antitarybinio sapno.

Lietuvoje studentai nukirti statyti kaimo mokyklų, vaikų darželių ir ūkinių pastatų. Tegul gal ir bus šiek tiek tokios naudos savo kraštui.

Bet tos "kruopštaus darbo dienos" Lietuvos studentams ne vien Lietuvoje prasidėjo. Kaip Tiesa rašo, — "Apie 400 respublikos aukštųjų mokyklų studentų išvyko į autonominę Altajaus girtį. Iki vasaros galo mūsų

studentai atliks darbų, statydami kultūros ir buitinius objektus, už 8 šimtus tūkstančių rublių."

O štai kokios tos jų išvykos sąlygos: "Važiavome septynias paras traukiniu ir virš paros sunkvežimiais. Jau kelionėje studentai turėjo sunkių išbandymų. Be karšto maisto, mums teko pravažiuoti smelio pusdykumės, kur vien pavėsyje virš 40 laipsnių karščio (104 F). Tokiu oru studentų grupės perkraudavo daiktus..."

Viena komjaunuolė, dar lyg bandydama demonstruoti "entuziazmą", reportažą pasakoja:

"Gyvensime ir dirbsime Ust-Koksoje, pačiame rajono centre. Greta mūsų įsikūręs rajono štabas ir Kauno Politechnikos instituto būrys "Perkūnas". Virš šito rajono centro dieną naktį plaukia dulkių debesys. Rytoį pradėsiame statyti iš gelžbetonio garažą, o vėliau kitus pastatus..."

Toliau tą "tarybinės statybos poeziją" galime įsivaizduoti pagal žinomus pavyzdžius. Merginos maišys cementą, nešios plytas ir... dainuos, dėkodamos už apie 300 rublių, uždirtų beveik per tris mėnesius...

NIEKAIP NEIVEIKIA ALKOHOLIO

Iš seno yra žinoma, kad rusas be "vodkos" yra dar tik pusė ruso. Dabar ta rusiškoji "kultūra" neabejotinai gerokai palietė ir Lietuvą. Nors prieš alkoholizmą ten daug rašoma ir net patys alkoholikai prieš savo buvusią draugę degtinę sako pamokslus, bet, matyti, tos priemonės nedaug padeda, ir butelis vistiek stovi ant tarybinio stalo neįveikiamas.

Apie tai "Komjaunimo Tiesa" rašo:

"Žiūrėk, vienas penktadienį ruošiasi į turistinį žygį ar ekskursiją, krauna į krepšį sportinę aprangą, o kitas apsirūpina solidžia buteliu baterija... Alkoholio bacilos, įsitemusios į stovyklą, ekskursantų autobusą, dažnai suardo pačius gražiausius visuomeninių organizacijų numatytus poilsio planus."

Suprantame ir užjauname, nes tikrai alkoholio veikimo planas visai skirtingas.

RUOŠIASI GYVENTOJŲ SURAŠYMU

Lietuvoje jau ruošiamasi gyventojų surašymui, kuris ir visoje Sovietų Sąjungoje bus 1970 m. sausio 15 d.

Tą surašinėjimo darbą atliks specialiai tam paruošti istaigų bei imonių pareigūnai, mokytojai, studentai ir vyresniųjų kursų techniku-mukai. Dirbantiems bus paliktas jų darboviečių normalus atlyginimas.

PROF. ANTANAS SALYS LANKOSI LIETUVOJE

Prof. A. Salys Lietuvį kalbos ir literatūros institute renka medžiagą lietuvių kalbos žodynui.

SOVIETŲ POLITINIAI KALINIAI ŠAUKIASI PAGALBOS

Apie sovietų vergų stovyklų baisias gyvenimo sąlygas mes gerai žinome iš mūsų Sibiro tremtinių pasakojimų ir rašytų atsiminimų. Bet pasaulis mūsų šauksmo nelabai klausia. Daug geriau jis išgirsta, kai iš tenai šaukia kiti, ypač jeigu jų tarpe yra žydų tautybės kalinių.

Šiomis dienomis Vakarų pasiekė iš tų lagerių politinių kalinių peticija, kurią pasirašė ir nuteistieji rašytojai Julij Daniel, Jurij Galanskov ir Aleksander Ginsburg. Ta peticija pasiūsta iš Potma stovyklos Aukščiausiai Sovietų Tarybai, o jos nuorašas į Vakarus. Joje vaizduojamas kalinių vargas eilėje tokių stovyklų, kurios dabar dažnai vadinamos "perauklėjimo istaigomis".

Tame rašte sakoma, kad kaliniai, nors ir šiaip pusbdžiū laikomi, nuskiriami dar didesniai badiui. Jie gauna tik 1300 kalorijų, o kartais ir mažiau.

Maistas esąs blogiausios rūšies, be skonio ir be vitaminų. Dėl to stovyklose yra daugybė sergančių, ypač skilvio ligomis.

Kalinių darbo ir gyvenamiosios patalpos esančios vandens užšalimo temperatūroje. Viršūninkai iš kalinių atima šiltesnius drabužius, o patalpose tik cemento grindys ir lentos gulėti.

Kaliniai smarkiai baudiama už menkiausias nusikaltimus: už tai, kad nesusipėjį greitai atsikelti, kai žadina skambulbas; kad neatstojų išilkinėje prie kalėjimo pareigūnų; kad verdiesi kava ar kita maistas gaminiesi; kad pasisodini lauke kokią daržovę ir atsisakai tą daiktą sutrypti; kad neatlieki darbo normos ir tt. Už tai gali būti nubautas papildomu kalėjimu iki trijų metų.

Lagerio pareigūnų įsakymu, politiniai kaliniai kartais surakinami geležiniais pančiais ir mušami. Jie negauna nei laiško, nei siuntinių, nors įstatymai tai leidžia.

Vakarų didžioji spauda šį kalinių šauksmą išgirdo, bet vargu, ar į jį palankiai atsilieps ta Aukščiausioji Taryba. Greičiausia už tokį skundą ir jo išsiuntimą į Vakarus jų kietas režimas bus dar pakietintas.

GAUSIAI LANKOMAS GINTARO MUZIEJUS

Kaip Vilniuje leidžiamas "Czerwony Sztandar" dienraštis (liepos 9) tvirtina, Palangos Gintaro muziejų kasdien aplanko apie du tūkstančiai vasarotojų, o iš viso tame muziejuje jau yra apsilankęs kone milijonas svečių iš Lietuvos ir kitur.

Muziejus dabar yra buvusio Palangos dvaro rūmuose. Ilgą laiką jis ten buvo tiktai "kampininkas", nes rūmus buvo užėmusi rusų dailininkų sąjunga. Dabar tie dailininkai pasistatė sau naują vilą, ir muziejus susilaukė galimybės "išsitiesti".

Neseniai esančios atidarytos šešios naujos salės. Ekspонатų muziejus turįs kone tris tūkstančius.

Lietuvos gintaro dirbiniai yra plačiai žinomi ne tik Sovietų Sąjungoje, bet jie pasiekia ir Vakarų Europą.



Trijų dalyvių Apollo 11 astronautų žmonos reiskia savo nuotaką ir nuomonę, kai jų vyrai išlipo mėnulyje. Viršuje Janet Armstrong, apačioje kairėje Pat Collins ir dešinėje Joan Aldrin. Tai moterys vertos savo vyrų.

JAV KARO VETERANAI UŽ PABALTJO LAISVĘ

Amerikos Katalikų Karo Veteranų sąjungos New Yorko valstybės padalinio konferencijoje, įvykusioje praėjusio birželio mėnesį Lake Placid, N.Y., buvo priimta rezoliucija, kurioje JAV prezidentas ir valstybės sekretorius prašomi imtis jų galioje turimų priemonių istirti padėčiai rusų okupuotoje Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje, sustabdyti ten vykdomą genocidą bei rusifikaciją, atstatyti tuose kraštuose valstybinio apsisprendimo bei laisvės galiojimą ir diplomatiniais bei kitais taisiais būdais reikalauti, kad rusų kolonializmas tuose kraštuose būtų tučiuojau baigtas.

Organizacijos padalinio vadovybė pranešė prel. J. Balkūnui, kad priimta tokia rezoliucija. Prel. Balkūnas parašė jiems laišką, kuriame pareiškė tai organizacijai nuosirdžią padėką, taip pat ir viltį, kad jų žygis turės apčiuopiamų pasekmių.

PERMAŽAI REIKALINGŲ KNYGŲ

Jau Vilniaus kultūrininkų suvažiavime buvo pastebėta, kad daug reikalingų knygų trūksta, kad jos dažnai guli kur sandėliuose sukrautos, bet nepasiekia bibliotekų ir skaitytojų, kurie jų ieško.

Dabar tai tvirtina ir mokyklų inspektorius iš Alytaus "Tarybiniam Mokytojuje". Visų pirma jis įsitikinęs, kad mokinių rašiniai literatūros klausimais, jeigu ir taisyklingsiais žodžiais ir sakiniiais parašyti ir todėl mokytojų geras pažymiais įvertinti, savo turiniu esą dažniausiai skurdūs, pilki. O to pilkumo priežastis — mokinių neįsiprasimas, nepakankamas išsilavinimas literatūrai suprasti ir samoningai vertinti. Mat, mokiniai retai teskaito ar net visai nepaskaito pamokos nagrinėjamų grožinės literatūros kūrinių.

To neskaitymo viena priežastis esanti ta, kad viešose bibliotekose tik kaiku-rių tų kūrinių esą "po viena kitą egzempliorių, arba ir visiškai nėra".

1966 m. tvirtinta, kad bibliotekose esą 16 ml. knygų.

DAR APIE SOCIALISTŲ INTERNACIONALO KONGRESĄ

Socialistų Internacionalo kongresas, posėdžiavęs birželio 16-20 d. Eastone, pirmą kartą eilę rezoliucijų, iš kurių viena "dėl padėties komunistų kraštuose ir partijų" jau buvo atspausdinta Keleivyje. Iš kitų rezoliucijų paminėtina "Dėl tarptautinės padėties" — viena iš ilgiausių, kuri turi tokius poskyrius: įžanga, Afrika, Arabų-Izraelio konfliktas, Vietnamas, Pietų Amerika, Europos problemos, Europos Saugumo konferencija, Graikija, Sovietų žydai, Nusiginklavimas ir Malazija. Atskiroje rezoliucijoje Socialistų Internacionalas pasisako dėl programos ant-ram dešimtmečiui ekonomikai atsilikusiuose kraštuose.

Kaip paprastai Socialistų Internacionalo kongresuose, diskusijos dėl tarptautinės padėties užėmė daugiausia laiko, ir todėl tuo klausimu rezoliucija yra įdomiausia. Tačiau šį kartą komunistų valdomiems kraštams buvo atskiras darbotvarkės punktas, todėl jam klausimui buvo priimta atskira rezoliucija, kuri paminėta anksčiau. "Europos problemų" poskyryje liko aptarti tik Vakarų Europos valstybių integracijos klausimai. Pareikštas apgailestavimas, kad atsiranda kliūtys Europos apjungimui, ir raginamos tam apjungimui įgyvendinti pastangos.

Dėl Sovietų Sąjungos siūlomoms Europos Saugumo konferencijoms Socialistų Internacionalas pasisakė taip: "Socialistų Internacionalas tikisi, kad Europos Saugumo konferencija galėtų prisidėti prie rimtų diskusijų ir gal būtų išsprendimo saugumo ir politinių problemų, kurios stovi prieš Europą. Kad tokia konferencija būtų bent kiek sėkminga, turėtų būti patenkintos sekančios sąlygos:

1. Dalyvavimas visų Europos kraštų, kurie yra narijai esamų santarvių, ar turi neutralų statusą;
2. Šiaurės Amerikos ir Sovietų Sąjungos dalyvavimas;
3. Sutartos darbotvarkės ir tokios konferencijos procedūros rūpestingas paruošimas."

Balsuojant dėl šių rezolucijų.

Mėnulio šviesa dar nesutirpdė neapykantos

Pavykęs amerikiečių astronautų žygis į mėnulį sukėlė daug ružavų svajonių ir gerų vilčių žemėje. Didieji optimistai ėmė pranašauti ne tik žmonijos dar didesnę mokslo pažangą, bet jau beveik čia pat esančią priešin-gų politinių ir ideologinių blokų brolybę ir vienybę, karų ir revoliucijų galą, šnipų ir diversantų profesijos pabaigą ir amžiną dangaus laimę žaliajoje mūsų žemėje...

Bostono Sunday Advertiser leidėjas ir šio spaudo-trešo galva redaktorius W. R. Hearst, Jr., praėjusio sekmadienio vedamajame šiem svajotojam užplau ant liežu-vio kiek šalto vandens, pažvelgdamas į šios žemės problemas realiau.

Jis sako, kad nuoširdi tarptautinė sąveika, nors ji būtų ir labai trokštama, pasilieka tik utopiška svajonė. Žemiškoji realybė rodo, kad pasaulis ir numatomoj ateity pasiliks pasidalinę į dvi ginkluotas stovyklas, kovojančias dėl savo ideologijų ir savo jėgos viešpatavimo. Nors ir pasiekę laimėjimų, mes neturime išiešti iš akių, kurie prisiekė sunaikinti mūsų gyvenimo būdą ir su juo susijusią laisvę.

Straipsnio autorius žvilgteliai į tuos, esančius net čia mūsų tarpe, kurie ir Apollo 11 žygį visai kritikavo ir stengėsi mažinti, kai tuo tarpu parinktais argumentais aukštino sovietų šios srities pastangas.

Girdami Sovietų Rusijos erdvės tyrimus, Amerikos programą jie vadino pinigų švaistymu, kurie galėtų būti skirti kitiems reikalams.

Mėnulio pasiekimas, pagal tuos kritikus, nesąs JAV laimėjimas, o visos žmonijos atsieikimas, tad tik Jungtinių Tautų vėliava turėjusi būti mėnulį įsmeigta, bet ne Amerikos.

Autorius pabrėžia, kad tikrai plačia prasme tai yra žmonijos atsieikimas, bet vis dėlto amerikiečiai tą žygį afliko. O įdomu būtų, kokią vėliavą rusai būtų mėnulyje įtvirtinę, jeigu jie pirmieji ten būtų nuskrudę? Tai ir be svarstymų aišku.

Amerikos erdvės programos kritikai dar vis pakartotinai siūlo, kad reikią su Maskva pasidalinti šios rūšies žiniomis ir patyrimu ir su komunistais bendrai vykdyti erdvės programą. O tuo tarpu komunistai niekad tokio bendradarbiavimo nenorėjo (gal tik žinių gauti siekė) ir skelbė, kad tuos erdvės žygius jie atliekė tik sa-

liuciju. Suomijos delegacija susilaikė nuo balsavimo už rezoliuciją "Dėl padėties komunistų kraštuose ir partijose".

Į Socialistų Internacionalą buvo priimtos nariais šių valstybių partijos: Airijos, Malazijos, Korėjos ir San Marino.

Socialistų Internacionalo pirmininku perrinktas dr. Bruno Pittermann, Austrija. Vicepirmininkais perrinkti: Willy Brandt (Vokietija); Tage Erlander (Švedija) ir Harold Wilson (D. Britanija). Naujai išrinktas Pietro Nenni (Italija). Generaliniu sekretoriumi išrinktas Hans Janitschek (Austrija).

J. V.

vo garbei, ir pasiryžę ir toliau taip daryti.

Jei būtų galėjęs, Kremlius Amerikos laimėjimą būtų visai nutylėjęs, kaip tai padarė Kinija, bet nutylėti tik negalėjo, nes geležinė uždanga jau per daug skylėta, ir painformuoti turėjo.

Ir sovietų Luna 15 raketos paleidimas į mėnulį kaip tik tuo metu, kai amerikiečiai ten skrido, nebuvo didelės draugystės ženklas.

Tad neapsigaukim, sako W. Hearst, kaip ir kitose srityse, tai ir erdvėje sovietų vadai tetrokšta mus nugalėti ir to sieks ateity.

Šis redaktorius yra tokios pat nuomonės ir apie komunistinę Kiniją. Jis nededa daug vilčių ir į prezidento Nixono pastaruoju metu parodytą taikų mostą Mao Tse-tungo Kinijai. Tai greičiau derės tik prezidento kritikams apraminti.

Kinijos atsiribojimas nuo likusio pasaulio nėra mūsų kaltė, o jos pačios pasirinktas kelias. Ji pati nenori dalyvauti ir Jungtinių Tautų organizacijoje.

Vadinasi, mėnulio šviesa dar toli gražu neįgyvendins žemės realybėje trokšamos palaimos. Ji gal tik mūsų sapnus pagražins, kurie tuoj pradingsta pabudus...

KĄ GOLDBERGAS PATYRĖ SOVIETUOSE

Arthuras J. Goldbergas, buvusias Jungtinių Amerikos Valstybių ambasadorius Jungtinėse Tautose 10 dienų važinėjo po Sovietų Sąjungą ir dabar dalinasi savo išpu-dziais su spaudo žmonėmis.

Kaip dabar įprasta, visi Amerikos keliauninkai net iš Maskvos gatvės žmogaus veido išraiškos tyrinėja sovietų politines nuotakas ir iš to daro dideles išvadas bei pranašystes. Ypač vis ten ieško, ar nepasireišk koks nors jau kiek padidėjęs rusų draugiskumas Amerikai. J. Goldbergas esą pastebėjęs jau tam tikrą Rusijos šalčio atlydį santykiuose su Amerika. Bet tai esą dar tik oro pasikeitimas, o ne aplamai politinio klimato.

Jis čia prisimena sovietų užsienių reikalų ministro Gromyko liepos 10 d. pasakytos kalbos toną ir turinį, kuris esą sušvelnėjimo vilties ženklas. Atseit, sovietai galį greitai parodyti iniciatyvą taikos kryptimi.

Pagal Goldbergą, sovietų vadovaujantieji asmenys išgirdo ir JAV prezidento šūkį, kad susirėmimo laikas baigiasi ir dabar turįs prasidėti derybų laikas.

Jis pastebėjęs, kad dabar sovietuose daug viešai kalbama apie santykius su Kinija. Sovietų pareigūnai rodė didelį susirūpinimą Kinijos militarinės galybės augimu ir iš to kylandią grėsmę ne tik Sovietų Sąjungai, bet ir likusiai pasaulio daliai su JAV imtinai.

Aišku, kad tos kiniečių grėsmės akivaizdoje sovietai plačiau šypsoji Amerikai, kad pavojaus atveju ji komunistus vėl paremtų taip, kaip ir Hitlerio užpuolimo metais.

A. Goldbergas lankęsis kaip Jungtinių Tautų agentūros atstovas ir sako, kad čia jis reiškiąs tik privačią savo nuomonę.

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu



MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMUS VEDA
STASYS MICHELSONAS

— Ei, tėve, nesvyruok!

— Dabar, Maiki, bus jau mada svyruoti. Ar nežinai? Visas svietas susvyruvo iš džiaugsmo, kai pamatė, kad Amerikos astronautai svyruodami vaikščioja po mėnulį. Senatorius Kennedys net nuo tilto nusvyruvo. Ir ne vienas, ale su mergina — stačiai į marias!

— Šiandien tėvas daug žinai. Ar tik ne pas Zacirką apsišviečiai?

— Jes, Maiki, buvau ir pas jį. Visi jo kostumeriai susirinko pasilinksinti. Fundijo žmogus nesigaile-damas. Pakelia pilną stiklą ir — ura už mėnulio didvyrius! O kiti pritaria: Tegyvuoja Amerika! Tegyvuoja mėnulis! Linksma visiems. Užtat ir senatorius Kennedys virturnaktį mariose maudėsi — su visu armobilu!

— Senatorių Kennedį galim pamiršti, tėve, bet apie mėnulį reikia pakalbėti, nes moksliniu požiūriu tai didžiausias įvykis žmonijos istorijoje. Visas pasaulis tuo žygiu stebisi. Trys žemės gyventojai ryžosi pasiekti mėnulį, pasisemti jo žemės, akmenų, ir parvežti tą medžiagą į mūsų planetą mokslinei analizei. Mūsų mokslininkai bandys surasti, iš ko ta medžiaga susideda. Jeigu pasirodys, kad toj masėj yra organinių dalykų, tai bus aišku, kad mėnulyje turėjo būti kada nors ir organinės gyvybės — gal tik augalų, o gal ir gyvulių. Jeigu taip, tai bus aišku, kad tenai turėjo būti ir vandens, nes be jo — organinė gyvybė neįmanoma.

— O kas yra organinė gyvybė?

— Organinė gyvybė, tėve, reiškia gyvąjį pasaulį, pradedant nuo samanų ir algių, o baigiant medžiais ir žmogumi. Mes vadinam tokius dalykus organiniais dėl to, kad jie susideda iš tam tikrų organų. Pavyzdžiui, tėvas turi akis; tai yra organai, kuriais matai pasaulį; ir turi ausis, kuriomis girdi, kas darosi aplinkui; tai taip pat organai; karvė turi ilgą uodegą, kuri gina ją nuo musų; vadinasi, jos uodega

yra reikalingas jai organas.

— Ale medžiai uodegų neturi, Maiki.

— Bet jie turi kitokių organų. Medžiai turi šaknis, šakas ir lapus, kurie ji maitina. O kad jo kamienas neišdžiūtų, jį dengia žievė. Kiekvienas organas, tėve, turi tikslą. Bet visi organai daiktai pasensta ir numiršta, kas reiškia — jie pavirsta dirvožemiu, iš kurio išauga kitos gyvybės formos, jau su kitokiais organais. Todėl tą masę, tą dirvožemį, mes ir vadiname organine medžiaga.

— Nu, o kaip toli nuo žemės iki mėnulio?

— Apie 238,790 mylių, tėve.

— O kiek laiko ėmė astronautams nukristi tenai?

— Nuo žemės jų erdvėlaivis pakilo liepos 16 d., o mėnulį pasiekė liepos 20 dieną; taigi skrido apie 4 paras.

— O ar nebūtų greičiau geru armobilu?

— Nedaryk, juokų, tėve.

— Nu, juk paklausti galima, ar ne?

— Bet juokingas klausimas, tėve. Jeigu važiuotum geru automobiliu po 50 mylių per valandą ir po 10 valandų kasdien, tai, išvažiavęs šiandien, mėnulį te galėtum pasiekti tik po 1 metų ir 4 mėnesių. Tai vieną. Antra, automobilis juk negali oru skristi, o tilto j mėnulį nėra.

— Nu, jeigu taip, tai kokiu spasabu Amerika galės mėnulį okupuoti? Juk norint jį pasisavinti, reikėtų ir vaiską tenai pastatyti, ar ne?

— Ne, tėve. Amerika negali mėnulio nei okupuoti, nei kitokiu būdu pasisavinti, nes, Jungtinių Tautų nutarimu, jis yra pripažintas tarptautine teritorija, kuri priklauso visiems žemės gyventojams. Taip buvo nutarta 1967 metais.

— Ale vis gi Amerikos laivai tenai nuskrudo, ir niekas jų nesulaikė.

— Nuskristi galima, tėve, ir galima mėnulį tyrinėti, tik ne savo laimėjimams, o visos žmonijos naudai. Ir

kas bus tenai patirta, arba kas iš tenai paimta, turi būti pasidalyta su kitomis žemės tautomis. Taip yra nutarta Jungtinių Tautų organizacijos. Todėl ir visi Amerikos astronautai skrido į mėnulį ne Amerikos vardu, bet kaip žemės planetos pasiuntiniai. Taip skelbia ir jų pastatyta mėnulyje metalinė lenta. Joje įgraviruotas visas žemės rutulys, o apačioje paaiškinimas: "1969 metų liepos mėnesį čia žmonės nuo žemės planetos pirmieji pastatė ant mėnulio koją". Apačioje pasirašo visi trys astronautai ir JAV prezidentas.

— O kur tie astronautai yra dabar? Aš norėčiau pamatyti, kaip jie atrodo.

— Pamatyti jų negalėsi, tėve. Jie bus nuo visų atskirti ir izoliuoti per tris savaites. Kitaip pasakius, jie bus uždaryti į karantiną.

— O ką tai reiškia?

— Karantinas reiškia sveikatos tyrimo vietą, tėve. Mat, bijomasi, kad jie neatšvežtų nuo mėnulio kokios ligos bakterijų. Nors nematoma, kad mėnulyje galėtų kokių bakterijų būti, vis dėlto prisibijoma, kad nepasirodytų kokia pavojinga žmogui liga. Tokio atsargumo reikalauja tarptautinė sutartis.

— Jeigu taip, Maiki, tai bakterijų gali būti ir toj žemėje, kurios jie parvežė nuo mėnulio.

— Toji žemė, tėve, taip pat paimta į karantiną. Kai bus įsitikinta, kad ji nepavojinga, Amerika padalys jos po truputį ir kitoms tautoms. Mokslininkai mėgins iš jos sužinoti mėnulio praeitį.

— Nu, tai kiek tas biznis Amerikai kaštuos?

— Iki šiol Amerika išleido šitai misijai jau 24 milijonus dolerių. Erdvės Agentūros žiniomis, mėnuliui pasiekti dirbo nuo 300,000 iki 400,000 žmonių. Į tą skaičių įskaitomi valdžios samdyti žmonės ir privatių kompanijų darbininkai, kurie dirbo mėnulio projektui.

— Ir už tą viską, Maiki, gausime tikrai bakšą doriškos mėnulio žemės Nu, tai pasakyk, ar ji gali būti tiek verta?

— Tai priklauso nuo to, tėve, iš kurios pusės į šį klausimą žiūrėsime. Materialinės vertės mėnulyje aš nematau. Jo negalima lyginti su Amerikos atradimu, kuris atidarė milijonams žmonių naują pasaulį. Bet moksliniu žvilgsniu įkelimas žmogaus į mėnulį gali būti labai didelis. Yra ir trečioji pusė — politinė. Šituo žvilgsniu labai daug laimėjo Amerikos prestižas, kuris dėl Vietnamo karo buvo labai rūpuolis. Dvidešimt keturi milijonai dolerių už tokį prestižą pakilimą gali būti visai nedidelė kaina.

— Nu, tai kaip dabar jaučiasi Maskva?

— Kaip ji jaučiasi savo širdy, tėve, to niekas nežino, bet viešai ji pasireiškė kaip geras sportas. Nežinrnt, kad tuo pačiu metu jų išsiųsta į mėnulį "Luna 16" sudužo, atsimušus į jo paviršių, sovietų premjeras Kosyginas prisieitė Amerikos astronautams ir prezidentui Nixonui labai draugišką sveikinimą. Girdi, pasakykit Amerikos liaudžiai, kad Sovietų Sąjunga trokšta dirbti su Amerika taikos reikaliui. Komunistų partijos organas "Pravda" pasvėntė

VISATA IR LAIKAS

VISATA IR LAIKAS

Laikas... Kodėl jis slenka pastoviu greičiu ir viena kryptimi tarsi tyli upė? Erdvė ir laikas apsprendžia Visatos evoliuciją. Tačiau jei mes galime teigti bent šiek tiek suvokę erdvę, to negalime pasakyti apie laiką. Kol kas laikas mums nepavaldus. Mes galime perkelti kūnus iš vienos vietos į kitą, bet nepajėgiame jų perkelti iš vieno laiko į kitą, kitaip sakant — negalime grąžinti to, kas praėjo, ir negalime perskoti tolyn į priekį, nelaukdami, kol laiko upė mus pamažu ten nuneš. Netgi teoriškai kol kas nesimato jokios galimybės pavartyti laiką atgal. Ateities kosminiuose laivuose, kurie judės beveik šviesos greičiu, laiko eigą tebus įmanoma sulėtinti, pristabdyti, bet ne pavartyti atgal. Ir vis tikslai žmogaus protas sugebėjo pažvelgti ten, kur milijardų metų glūdimyje slypi paslaptinga Visatos pradžia.

Astronominiai laiko tarpai tokie dideli, kad įprasti laiko vienetai — sekundės, minutės, valandos, dienos, mėnesiai, metai, šimtmečiai ir net tūkstantmečiai — pasidarė nebetinkami kosminiam laikui matuoti. Kosminį laiką patogiau matuoti didesniu vienetu — galaktiniais metais. Per galaktinius metus Saulė vieną kartą apsisuka aplink mūsų Galaktikos centrą. Galaktiniai metai 250 milijonų kartų ilgesni už Žemės metus.

Pamėginkimė, remdamiesi naujausiomis hipotezėmis, peržvelgti Galaktikos istoriją.

D Prieš 120 galaktinių metų (30 milijardų Žemės metų) Visatos erdvė buvo pilna milžiniškų vandenilio debesų. Vienas iš jų, turintis apie milijoną šviesmečių skersmenį, pradėjo trauktis, tankėti, gravitacijos jėgų veikiamas. Pagaliau jis suskilo į atskirus vandenilio gniūzulus, kurie, toliau traukdamiesi, sudarė pirmosios kartos žvaigždes, susidedančias iš gryno vandenilio. Taip gimė mūsų Galaktika — sferinis dujų telkinys su žvaigždžių priemaisa.

Prieš 100 galaktinių metų (25 milijardų Žemės metų) pirmosios kartos žvaigždės baigė savo evoliuciją, išsmdamos į tarpžvaigždinę erdvę sunkiųjų elementų turinčias dujas. Sunkiųjų elemen-

amerikiečių aprašymui pirminį savo pusbilį, o Maskvos televizija tris kartus rodė rusams, kaip Amerikos astronautai vaikščiojo po mėnulį. Amerikos ambasada Maskvoje gavo sveikinimą telefonu ir telegrafu, o studentai sveikino amerikiečius, sutikdami juos gatvėse. Tuo pačiu metu prezidentas Nixonas padarė švelninančių patvarkymų ir komunistinės Kinijos atžvilgiu. Vienas Bostono dienraštis apibūdino šitokią atmosferą trim žodžiais: **Pasaulis apsikabino Mėnulį!**

— Prisipažinsiu, Maiki, kad šitokių prajovų aš dar nežinojau.

— Bet tai dar ne viskas, tėve. Yra ir daugiau įdomių dalykų, liečiančių mėnulį.

— Okei, Maik, galėsime pasikalbėti kitą kartą.

tai susidarė žvaigždžių gelmėse, vykstant branduoliniams reakcijoms. Iš likusių dujų sferoje susidarė pirmieji kamuoliniai žvaigždžių spiečiai ir kitos sferinės subsistemos.

Prieš 50 galaktinių metų (12,5 milijardo Žemės metų) pradėjo formuotis žvaigždės ir tarpžvaigždinės medžiagos, nusėdusios Galaktikos sukimosi plokštumoje. Tai buvo plokščiosios Galaktikos subsistemos ir spiralinių vijų susidarymo pradžia. Susidarė seniausi padrikieji žvaigždžių spiečiai.

Prieš 24 galaktinius metus (6 milijardų Žemės metų) iš tarpžvaigždinio debesio skriejančio beveik apskrita orbita aplink Galaktikos centrą maždaug 30 tūkstančių šviesmečių nuo jo, susidarė jaunų žvaigždžių asociacija, kurios vienas narys — būsimoji Saulė. Deja, mūsų šviesulys maža kuopiminė dabartinė. Tai buvo žybiojanti žvaigždė, svaigiant danti į erdvę įkaitusių dujų fontanus. Protosaulė greitai sušalo aplink savo ašį, nuo jos ėmė atsiskirti medžiagos žiedai, iš kurių vėliau susiformavo planetos.

Prieš 20 galaktinių metų (5 milijardų Žemės metų) nuo Saulės atsiskyrusi medžiaga, pamažu toldama, išvėsdama, pradėjo kondensuotis į atskirus gniūzulus — būsimųjų planetų pradmenis. Vienas tokių dujų ir dulkių gniūzulų sudarė būsimą Žemę. Iš pradžių tai buvo kietų dalelių ir susaulusių dujų telkinys, kuris, didėjant slėgimui Žemės centre ir skylančioms radioaktyvioms medžiagoms, pamažu kaito ir skystėjo.

Prieš 18 galaktinių metų (4,5 milijardo Žemės metų) Žemė, iki tol buvusi pusiau skystos lavos pavidalo, ėmė pamažu vėsti, nes šilumą teikią radioaktyvūs elementai pamažu apeido jos gelmes ir išplaukė į paviršių. Iš susaulusios lavos susidarė Žemės pluta — granito ir bazalto 25-40 km storio sluoksnis. Žemės plutos įdubas užpildė vandenynai — susikondensavę vandens garai, išsiskyrę iš Žemės gelmių.

Prieš 12 galaktinių metų (3 milijardų Žemės metų) Žemės sausumose jau stūksojo jaunų kalnų ir ugnikalnių virtinės, vietomis telkšojo lavos ežerai. Žemę gaubė tiršta ir tvanki atmosfera iš vandens garų, anglies dvideginio, amoniako, metano, vandenilio ir kitų dujų. Šiltame pirminiame Žemės vandenyje susidarė sudėtingos organinės medžiagos ir atsirado pirmoji gyvybė.

Prieš 10 galaktinių metų (2,5 milijardo Žemės metų) Žemėje atsirado pirmieji daugialąsčiai gyvūnai — dumbliai, medūzos, polipai.

Prieš 2 galaktinius metus (500 milijonų Žemės metų) vandenynuose atsirado seniausi daugiakojai — trilobitai ir pirmosios skydinės žuvis. Atsirado pirmieji sausumos augalai.

Prieš 1,6 galaktinių metų (400 milijonų Žemės metų), toliau vystantis sausumos augalijai, pasirodė pirmieji papartiniai medžiai ir krūmai. Jūrose jau plaukiojo ir

riešapelėkės žuvis — amfibijų protėviai.

Prieš 1,2 galaktinių metų (300 milijonų Žemės metų) žemynus jau dengė papartmedžių džiunglės, vėliau sudariusios akmenis anglies kodus. Tarp gigantiškų medžių vaikstinėjo pirmieji sausumos gyvūnai — stegocefalai. Atsirado ropliai ir vabzdžiai.

Prieš 10 galaktinių mėnesių (200 milijonų Žemės metų) vandenynus, sausumą ir orą užkariavo nepaprastai įvairiausių roplių gausybė. Į orą pakilo driežai ir pirmieji paukščiai. Prasidėjo dinosauro era. Pražydo augalai.

Prieš 5 galaktinius mėnesius (100 milijonų Žemės metų) pasirodė pirmieji smulkių žinduolių. Dinosaurai ir kiti didieji ropliai ėmė nykti. Pasikeitė sausumos gamtovaizdis — sporiniai papartmedžiai užleido vietą žiediniams augalams.

Prieš 2 galaktinius mėnesius (40 milijonų Žemės metų) Žemę užkariavo įvairių rūšių žinduoliai. Intensyviai formavosi kalnai. Išliko Alpių, Karpatų, Pirėnų, Himalajų. Kunkuliavo daugybė ugniakalnių, vyko arši žemynų ir vandenynų dvikova — vienas sausumos sritis užliedavo vanduo, kitos iškildavo ir vandenyno dugno. Iš spygliuočių medžių, augusių būsimosios Baltijos jūros rajone, sakų susidarė gintaras.

Prieš 3 galaktines savaites (15 milijonų Žemės metų) krintant vidutinė Žemės paviršiaus temperatūra, atogrąžų miškai prareti, daugumai bežvionių, ieškant maisto, teko nusileisti nuo medžių.

Prieš 2 galaktines paras (1,5 milijono Žemės metų) ilga gyvybės evoliucija sukūrė pirmuosius žmones. Paėmę į rankas akmeninius kirvius ir ietis, jie drąsiai pasitikdavo urvines meškas bei kardadančius tigrus.

Prieš 1 galaktinę parą (700 tūkst. Žemės metų), atšalus Žemės klimatui, prasidėjo periodiškai besikartojanti ledynmečiai. Mūsų planetos nakties tamsą nušvietė ne tik perkūnijos žaibai, bet ir protingo žmogaus sukurti laužai, aplink kuriuos sklido keptos mamutų mėsos kvapai.

Prieš 1 galaktinę valandą (25-30 tūkst. Žemės metų) paskutinį kartą didžiulius Europos, Azijos ir Amerikos plotus padengė kilometrinio storio ledo sluoksnis.

Prieš 20-25 galaktines minutes (10-12 tūkst. Žemės metų) ledynmetis baigėsi. Pamažu susiformavo dabartiniai žemynų ir jūrų kontūrai.

Susidarė ir dabartinės Lietuvos reljefas. Besitraukiant ledynų vijosi augalija. Lietuva apaugo vešliais miškais. Lietuvos teritorijoje pasirodė pirmieji akmenis amžiaus žmonės.

Prieš 10,3 galaktines minutes (5000 Žemės metų) iškilo didžiosios Senovės Egipto faraonų piramidės Nilo slėnyje.

Prieš 8,3 galaktines minutes (4000 Žemės metų) dabartinės Lietuvos teritorijoje įsikūrė lietuvių protėviai.

Prieš 3 galaktines sekundes (23 Žemės metus) žmogus pirmą kartą apvaldė a-

tomo branduolio energiją — paleistas į darbą pirmasis branduolinis reaktorius.

Prieš 1 galaktinę sekundę (8 Žemės metus) į kosmosą pakilo pirmasis pasaulyje dirbtinis Žemės palydovas. Prasidėjo kosmoso užkariavimo era.

(Prieš 1 Žemės savaitę pirmieji žmonės — Amerikos astronautai — pasiekė mėnulį, jame vaikščiojo ir sugrįžo į Žemę. -Kel. red.)

Peržvelgėme 120 galaktinių metų — laiką, kurį egzistuoja mūsų Galaktika. Prieš jos 24 metus susidarė Saulė, prieš 20 metų — Žemė, prieš 12 metų — pirmoji gyvybė, prieš 2 paras — pirmieji žmonės. Ir šių žmonių palikuonys prieš 1 sekundę pradėjo žygi į kosminę erdvę. Toks yra protingųjų būtybių vystymosi tempas. Ar mes galime bent apytikriai numatyti, kaip žmonija vystysis toliau? Taip, mes neabejodami galime tvirtinti, kad po sekancios galaktinės sekundės žmonės vaikstins Mėnulio paviršiumi (Jau vaikstinėjo! K. r.), dar po kelių sekundžių išsilaipins Marse ir Veneroje. Tačiau tolesnė evoliucijos perspektyva pamažu ištirpsta paslaptyje rūko. Tik fantastinių romanų autoriai nuveda mus į ateitį, kuri retai kada viršija keletą galaktinių minučių. O juk prieš akis ne sekundes ar minutes, o valandas, paras, metai ir šimtmečiai. Tai bus grandiozinio proto išsivystymo era, kai žmogaus palikuonys paplės po visą metagalaktiką ir atskleis naują Visatos evoliucijos paslaptį, visiškai apvaldydys materiją ir jos dėsnius. Ir ar nepaklūs tada žmogui ir pats paslaptingasis laikas?

V. Straižys
(Iš "Mokslas ir Gyvenimas")

UPE — ZMOGŽUDYS

Prancūzijoje yra Loir upė, kuri vadinama "upe — žmogžudžiu". Toje upėje kas savaitę nuskaista 2-3 žmonės. Taip atsitinka dėl to, kad jos dugnas nėra pastovus: jis staigiai įgrimzta, ir nemokantis plaukti žmogus paneria į gelmę.

Šiom dienom joje maudėsi jaunuolių ekskursantų grupė. Staiga upės dugnas įgrimzdo po jų kojomis, jaunuoliai pateko į vandens verpėtą ir 19 jų nuskendo, nors 5 mokytojai, prieš eidami maudytis, buvo gerai upės dugną ištyrę.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

Kun. A. D. King, dr. Martino Kingo brolis, rastas prigrėvus maudymosi baseine. Jis buvo taip pat civilinių teisių kovotojas. Tyrimai parodė, kad šios nelaimės priežastis nėra koks nors pasikėsinimas.

MOTERŲ SKYRIUS

JURGIS SAVICKIS

VAGIS

Kaip gerai turėti savo namas. Savo namas, šiluma. Pilna troba žmonių, pančius vejančių. U-ta-ta, šilta, gerai! — Taip gali manyti žmogus, kuris kaip šuva išguitas po pasaulį bėsto.

Užrūkyto ir dūmų prileistoj gryčioj seni žmonės pasakojo apie senos galybės plėšikus, kaip jų pavogti arkliai buvo rūsiami prie medžių, kaip arkliai iš bado žieves graužė, kaip kunigams įkaitintais virbalais padus svilino.

Vaikas, drožinėdamas lentelę ir norėdamas iš jos smuiką padaryti, svajojo ir klausė.

— Nagi, kad dabar ateitų per primigusį darželį plėšikas...

Plėšikas rodėsi vaikui aukštas, malonus, gražiais juodais rūbais apsirengęs, lyg kunigas su blizgančiais kaliošais. Kodėl jam taip rodėsi — jis nežinojo.

Šiandien ištiko nepaprasta diena.

Vagys pavogė tėtį tiesiai iš kūtės arkli.

Sukvietus talką ir padarius oblavą, arklys buvo rastas, o vagis sugautas ir, į rogių dugną įmestas, namon parvežtas.

Namon parvežus, vagis buvo prištas gryčioje prie skersinio spyrio, veržiančio įgubusią sieną. Vienmarškinis, žado nustojęs. Virvės buvo giliai įsiplėvusios į bicepsus, galva nusvirusi, su pramuštu smilkiniu ir krauju užkreusiu ant grubių atlapų marškinų, rodančių jo geležinę krūtinę.

Visi išsikišę, kas valgyti — svečių priimti, kas arklių, rogių sužiūrėti.

Vaikas tyliai stovėjo ties piktadariu, lyg jį kas būtų tvirtai laikęs. Jis negalėjo atspėti, kur jis bus jį matęs. Rarotų vaizdas minė jam jį piktadarį: žalias veidas, suplėšyti marškiniai, pasvirusi galva... Dideliame altoriuje prikaltas ant kryžiaus Kristus turėjo tokio pat panašumo.

Kas tai "piktadarys"!

Šiaudą iš lovos ištraukęs, pasuoliu atsargiai prišliaužęs, jis badė vagiui šiaudą į nosį.

— Tu esi galingas, tu gali vienu žvilgsniu trenkti mane žemėn, bet tu nieko negali man padaryti, — taip klijos vaiko galvoj minčių chaosas.

Vagis, atvertęs raudonas akis, pažūrėjo kokliai po gryčią.

Būdamas tikru ūkininku, žinodamas, kad su plėšikais reikia elgtis, kaip įstatymai liepia, šeimininkas paklausė tikro veidmainio balsu:

— Gal, sveteli, paaučyti nori... Kiaulienos?

— Greit patį pavaišinsiu kiauliena.

Vagis nubudo. Pajuto, kad bėda artinas. Pasiryzęs buvo stoti savo "razbainišką" garbę ir atsakinėjo tyliai, pyktį sukuriančiu balsu.

— Tylėk, vagie. Tuoj tave čia pribaisiu.

— Pamatysime, kuris pirma.

Vagies galva atšokinėjo į pasienį, o blausdos buvo mušamos bato su pasagaitėmis.

— Štil! — nusidirbusio ir pavargusio žmogaus balsu šaukė šeimininkas, išbėgdamas iš trobos, nors vagis ir nemanė atsakinėti, tik piktos ugnies akimis lydėjo šeimininką.

Vaikas, užlindęs į palovio tolimiausią kamą, žiūrėjo nubudusiomis akimis į šią komediją.

— Tėtė, sako, gerai, bet kam taip baisiai muša vagį! — skaudžiai suspinkėjo vaiko smilkiniuose.

Vaikas pasiryzęs buvo išliuosuoti vagį.

Kas bus toliau, jam šią valandą nerūpėjo. Jo niekas dabar negalėtų sustabdyti.

Ilgai valandai prasilinkus, kuomet sunkiai pradėtasi darbas buvo veik baigiamas, jis sumanė paklausti: "O tu man nieko nedaryai — tėtė nemusi?" Paskum su vyrišku budrumu pridėjo: "Žinai, toliau galiu neatraskioti!"

Vagis buvo veik išliuosotas, ir vaikas negalėtų kariauti su tokia pajėga, kaip pavasario upės beplaukią ledai. Nuteistas žmogus tylėjo, įbedęs akis aslon. Jis gal būtų pergyveno geriausias valandas savo amžiuje.

Kuomet pakutinė virvė nusmuko nuo vagies, jis, kupron susimetęs ir nemoromis, nesukubėdamas atsidūrė prie durų. Kažkį murmedamas, tarytum: "vaikė, sudieu", sugniaužė jį visą ir prispaudė prie krūtinės.

Dviejų kankinių "sudieu".

Vagis iškuriavo. Vaikui ašaros pripildė akis ir pradėjo hyrėti per skruostus ant jo pilkų su mėlynomis juostelėmis trinityčių.

Jo užgimusiame šią valandą sieloje suskambėjo krikščioniško gailiosios šviesios jūros.

Jis ilgą dieną tapo įrašytas žmonių tarpan. Jis pajuto

Pirmieji žmogaus žingsniai tolyn nuo žemės

Zvilgsnis į dangų

Žemę gobianti dangaus mėlynė, milijonai mirksinčių nakties žvaigždžių ir tarpe jų baltas ir besikeičiantis mėnulio veidas nuo pat pirmųjų žemiškųjų dienų žmogui buvo neatspėjama paslaptis. Jis ją sprendė savo primityviu protu, puosė vaizduotės kūrinius, į tą nepasiekiamą dangų sukėlė savo dievus ir pats su ilgesiu į jį veržėsi. Ilgus amžius visą tą aukštybę dengė pasakų rūkas, saulė, mėnuo ir žvaigždės buvo žmogui gyvyje dangaus sutvėrimai, kurie lėmė jo ateitį, net kasdieninio gyvenimo smulkmenas. Ir visa buvo taip ir tol, kol prašvito žmogaus galva, kol gerų akių ir stiklo pagalba jis ėmė žiūrėti, kas iš tikrųjų tie dangaus šviesuliai yra, kaip jie ten aukštybėje tiksliai keliauja savo keliais, ir kol pradėjo geriau suprasti, kas mes patys esame toje visatos didybėje.

Ir štai praėjusią savaitę išgyventos dienos buvo jau ne tik žmogaus pirmasis žingsnis į mėnulį, bet, galima sakyti, ir jo žingsnis į tą mistiškąjį dangų. Kaip mokslininkai sako, su šia pavykusia astronautų kelione į mėnulį jau gimė "dangiškas žmogus". Dar tikčiau — visatos žmogus, kuris jau sugeba pakilti į kitas tuos tarpu bent saulės sistemos sferas.

Nors tam pirmajam žingsniui išleista kelios dešimtys milijonų dolerių, bet šiandien beveik niekas jų nesigaili. Tegul viso to žygio apčiuopama nauda ateis dar vėliau, bet šiam kraštui ir visai žmonijai garbė jau dabar didelė.

"Mėnulėlis"

Apie mėnulį pasiekti įvairias raketas ir erdvėlaivius jau daug kartų visi esame girdėję ir visa tai bent televizijoj regėję. Regėjome ir pirmąją astronautų kelionę ir pasivaikščiojimą mėnulio paviršiuje. Matėme ir mėnulio nuotraukų, išmargintų krateriais, kalnais ir vėl lygumomis. Bet visi su-



Hollywoodo aktorė R. Welch, kuri filme "Myra Breckinridge" vaidina vyro vaidmenį, kursai po operacijos išvirsta gražia moterimi.

tokį ilgą, tarytum tas vakaras niekuomet nesiliautų. Nematę didesnių misterijų, pajuto šiame daug brangaus.

Vakare vaikas išgirdo, kad vagį sugavo, prišė prie geltonų mažų šlajukų ir vilko per sniegą, bet šio fakto jis neanalizavo. Jautė tiek tvirtos valios atstėdai.

prantame, kad mėnulyje šiaip sau betkur nutūpti astronautai negalėjo. Reikėjo pasirinkti tinkamą vietą, kad jų erdvėlaivis ant uolos smaigalio neapvirtų, kad jie neįsmuktų kur į kraterio juodą skylę. Tam reikėjo iš anksto paruošto tikslaus "žemėlapių", arba šiuo atveju — "mėnulėlapio". Ir toks buvo pagamintas.

Mėnulio žemėlapis buvo gaminamas penkerius metus, ir tame darbe dalyvavo šimtai mokslininkų, techniko ir kitokių specialistų. Mėnulio fotografuoti iš arti buvo paleista 21 satelitas, kurie jo vaizdus persiuntė į Žemę ar prieš į jį atsitrenkdam ar "minkštai" nusileisdami. Tam reikalui buvo naudojami moderniausi ir nepaprasto jautrumo fotoaparatai. Tokiu būdu buvo sudarytas toks tikslus mėnulio paviršiaus vaizdas, kad astronautai leidamiesi galėjo atpažinti kiekvieną kraterį, uolų grupę, kalnelį ir slėnį.

Mėnulio paviršius

Dėl mėnulio medžiagos sudėties ir jo atsiradimo jau seniai buvo mokslininkų reiškiama įvairios nuomonės. Vienos teorijos įrodinėjo, kad jis yra nuo Žemės atsikilęs didžiulis gabalas, kitos — kad atsikilęs nuo saulės ir susiformavęs kaip ir mūsų Žemė, o trečios dėstė, kad tai milžiniškas meteoritas, atklydęs iš begalinių erdvių ir, Žemės traukos pagautas, virto jos satelitu. Tiesa gal labiau išaiškės tik dabar, kai astronautai parveža jo medžiagos pavyzdžių.

Bet skrendant į mėnulį, labai svarbu buvo žinoti, ar tas jo paviršius yra minkštas ar kietas. Buvo būstaujama, kad mėnulis gali būti užklotas per milijonus metų susirinkusių tokiu storu dulkiu klotu, kuriame ir erdvėlaivis ir astronautai gali nugrimsti, kaip į miltų jūrą.

Tam klausimui iširti mėnuly buvo nutūpdyti atitinkami aparatai, kurie pabandė mėnulio paviršių "pakrapstyti" ir davinius televizijos vaizdais ir kitais būdais perduoti Erdvės tyrimų centrui. Tada paaiškėjo, kad mėnulio paviršius kietas.

Tai dabar patvirtino ir astronautai. Jie tuoj pastebėjo, kad jų erdvėlaivio kojos mėnulio giliai neįklampo. Kai N. Armstrongas, išlipęs iš kabinos, atsargiai žengė pirmą žingsnį, jo pėdos taip pat neįklampo, nors paviršius ir buvo dulkių nuklotas. Pasirodė, kad mėnulio paviršius yra toks kietas, jog astronautai tik nemažomis pastangomis galėjo į jį įsmeigti JAV vėliavą, o erdvėlaivio raketa išspaudė tik vienos pėdos gilumo duobę.

Mėnulio kraterių kontūrai yra neaiškūs. Jo paviršiaus kalnai ir kiti nelygumai gal yra susidarę nuo vulkanų išsiveržimų, ir duobės išmuštos krantinčių meteoritų.

ry iš teorės erdvės. Gilumo mėnulis gal ir karštas. Gal po ta kieta pluta dar yra ir vandens, o gal ir organinių medžiagų. Bet visa tai parodys vėlesni tyrimai.

Kas toliau?

Nors mėnulio duonos dabar dar nevalgysime, bet žmogaus mintis jau skrenda tolyn. Mokslininkai planuoja, kaip tą pasiektą mėnulį bus galima išnaudoti ir žmonijos labui. Yra sakoma, kad per jį bus galima perduoti televizijos transliacijas į įvairius žemės kampečius. Gal jį bus galima panaudoti radaro susisiekimui, o gal net mūsų kasdieniams telefono pasikalbėjimams. Tikriausiai jame bus įtaisyta observatorija kitiems dangaus kūnams tyrinėti, nes iš jo per beorę erdvę galima daug geriau regėti kitus žvaigždynus ar ir mūsų saulės sistemos planetas. Bet, žinoma, apie mėnulį tyliai galvoja ir naujų karų planuotojai...

Yra kuždama, kad mėnuly galima susikrauti ir atominių bombų atsargas ir iš ten jas tiksliai nuleisti savo priešam ant galvos. O gal dėl to ir buvo į jį taip lenktyniaujant su sovietais veržiamasi? Bet tai parodys tik ateitis.

Dabar visus apėmęs toks entuziazmas, kad jau kalbama apie keliones į kitas planetas ir net į kitus žvaigždynus. Didysis raketų gamybos specialistas dr. Werner von Braun siūlo ryžtis kelionei į Marsą. Tokiu tempu, kaip ligi šiol dirbant, Marsan būtų galima nutūpti apie 1982 ar 1985 metus. Tam tik reikėtų 58 ar 71 bil. dolerių. O planas tokiam žygiui jau esąs paruoštas. Na, tik kongresas dar nėra toks greitas šiai pinigų sumai atžerti.

Neabejotina, kad anksčiau ar vėliau pasieksime ir kitas mūsų saulės šeimos planetas, bet žmogui vis dėlto skirta tik Žemė, nes kitur artumoje nėra tokių gerų sąlygų kaip įsikurti: vienur trūksta oro ir vandens, o kitur tokia planetos trauka, kad mes nuo savo svorio subliukštume į blyną.

Bet šiandien mokslininkai neabejoja, kad net mūsų Paukščių Tako žvaigždynė yra milijonai tokių planetų kaip Žemė, tik kaip jas pasiekti? Tokia kelionė tęstųsi šimtą ir daugiau metų...

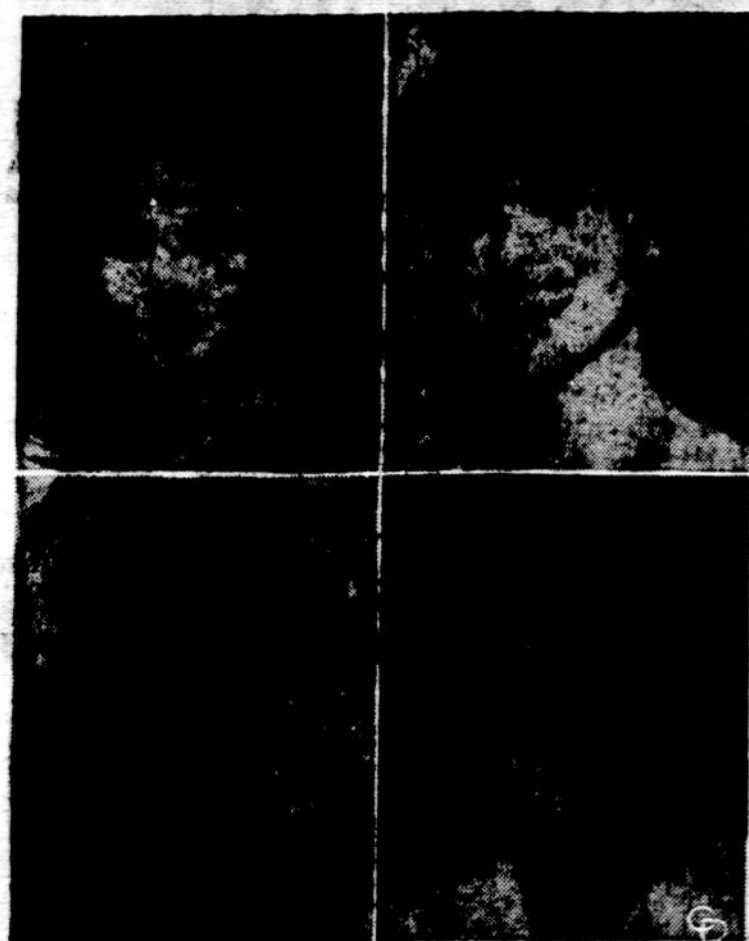
Kaip reaguavo pasaulis į JAV astronautų žygį?

Suprantama, kad dauguma žmonių džiausėsi žygio pasiekimu. Gal tik sovietai minėjo jį neperdaug nuosirdžiai, o komunistinė Kinija ta pasaulini ivykį visai nutylėjo savo piliečiams. O aplamai, — Baltieji Rūmai užvertė valstybių atstovų, žymybių ir panrastų žmonių sveikinimus. Iškėlimais, dėkojimais ir paraginimais.

Bet būta ir įdomiai keistų reakcijų.

Vienas Kenja'os komunistinio politikų pareigūnas (Afrikoje), sužinojęs apie amerikiečių astronautų kelionę į mėnulį, pasipiktinęs užsuko: "Arpi jie jau nuvyko areštuoti Dievo? Tai Afrikoje nieko gero neįada!" O kitas pareiškė: "Vistiek mėnulis priklauso mums, afrikiečiams, nes mes jį pirmieji pamatėme!"

Turkų ortodoksų musulmonų galva atsiumė Washingtonui protestą dėl to-



Tai keturios "pirmosios damos", vadovaujančių valstybių šeimoms ar galios vadovai, kurias prezidentas su savo žmona sutiko katalikų j. Anij ir Rumunij. Viršutini kairėje — JAV prezidentas Richardas Nixonas su žmona Patricija; dešinėje — Kuba, prezidentas Fidelis Kastro su žmona Delfina; dešinėje — Indonezijos prezidentas Sukarno su žmona Siti Hartinah; ir Indijos ministrė pirmininkė Indira Gandhi.

MAŽEJA PRIESINIMASIS GIMDYMU KONTROLEI

Zmonijos perdidelio gausėjimo problema yra tokia rimta, kad gimdymų kontrolė susirūpinta ne tik ekonominiams atsilikusioms kraštams, kaip Indijoj ar Pietų Amerikoje, bet ir turtingosios Jungtinės Amerikos valstybėse. Tuo klausimu neseniai kalbėjo pats prezidentas Nixonas, siūlydamas sudaryti net specialų komitetą gyventojų pertekliaus rūpesčiui spręsti.

Nors beveik visos religijos gimdymų kontrolei nėra labai palankios, ta reikala norėdamos palikti Dievo valiai, bet bene kiečiausioje opozicijoje buvo katalikų Bažnyčia.

Deja, gyvenimo realybė kartais verčia persvarstyti ir labai tvirtas bei įsienėjusias dogmas. Paskutiniu laiku ir katalikų tarpe šio klausimu garsiai reiškiamos nesutariantios nuomonės ir vyksta aiškus svirimas gimdymų kontrolės naudai.

Kaip Gyventojų Krizės Komiteto Washingtono pirmininkas William H. Draper tvirtina, katalikų Bažnyčios vadų nuomonė švelnėja, nebeįsitarantys dar tvirtos senų pažiūrų laikysenos. Jis sako, kad net 80% paties popiežiaus komisijos narių privačiuose pokalbiuose pritaria gimdymų kontrolei ir jos net viešai nėra linkę laikyti "mirtina nuodėme". Tokios pat minties yra ir kio žygio. Esą, žmonės su biaužiojo mėnulį, šventvagizkai jį nuniekino, ir dabar jis užtemsis.

Amerikos sektantų grupė parašė prezidentui tiesiog praeikiamąjį laišką. Mat, jis, leisdamas žmonėms užlipti ant mėnulio, padaręs velniui naudingą darbą. Dabar astronautai paleidę iš mėnulio ten uždarytus laiškus, raganas ir kitas piktas dvasias, ir pats pamatysias, kas bus!

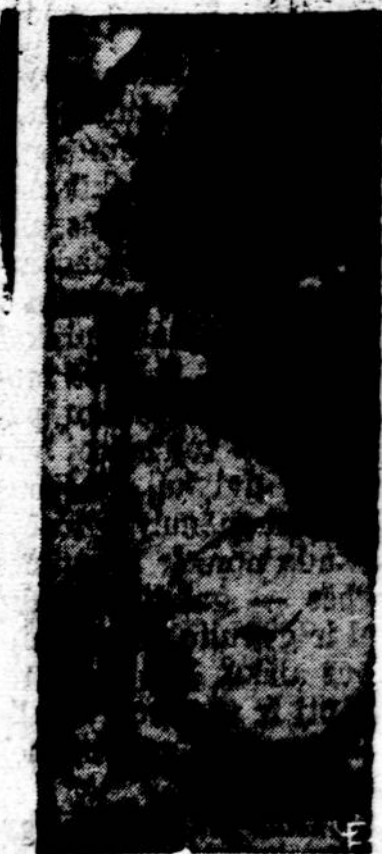
Romėnų policijos vadovai siuntė padėką. Girdi, mėnulio skridimo dienomis Romoje visai nebuvę vargėčių, nes visi vagys stebėjo televizijoje astronautus ir netaisėjo laiko savo "dieniui" darbu.

V.V.V.

daugelis žemesniųjų dvasiųjų, betarpiškai susiduriantį su tuo klausimu, darbuodamiesi parapijiečių tarpe, o eiliniai katalikai irgi nėra perdaug atkaklūs tos kontrolės priešininkai.

W. Draper, kuris dalyvauja Pasaulio Sveikatos Dr. jos suvažiavime Bostone, kaip ir prezidentas, tvirtina, kad JAV gyventojų akaičius labai greitai gali pasiekti 300 milijonų, o apsimai, jei nebus kontrolės, tai 2000 metais žmonija padidės dvigubai. To padarinys bus didžiulės ekonominės ir politinės suirutės pirmausia atsilikusioms kraštams, kaip Azijoje, Pietų Amerikoje ir Afrikoje, gi vėliau nebus aplenkta nei Europa, nei šiaurės Amerika.

Idomu tai, kad prie žmonių akaičiaus didėjimo ir jų būsimų ar jau esamų krizių žymia dalimi prisideda medicinos pažanga, sveikatos apsauga ir panašios geros priemonės, tolinančios mirtį.



Papstas Paulius VI prie platininio mėnulio garbės savo valstybės rinktinėje pagyrė Apolono 11 astronautų žygį, ragindamas žmones išvengti suklaidos, už šūkių laukų, į dūlingą ir misteringą vienos realybės, kas bus!

Pikta ir nešitikiama okultinio vado meteoris yra kaip sukilęs gėlis Himalajų atšlaitoje. Mes prie jos laipiojame, patalų ir mūkytųjų gėrimis ir ją beiluojuame, o mes jos nuodų mirsdami jos valdą ir atminimą laikiam. Kiniečių žinios

Vietinės žinios

Maloniai svečiai

Praeitą savaitę Keleivio redakciją aplankė Misai iš Londono, Ont., Petro Būtėno lydimi, ir Jonas Savulionis su draugais iš Miami. Jie paliko ir paramos Keleivui. Ta savaitę mus aplankė ir Juozas Bajoraitis iš Hamiltono, Ont., K. Šimėno lydimas.

Ričūliai Misai buvo atvykę ir su savo jaunu atžalomis, Misianė vėra Petro Būtėno artima gimnaitė.

Viešame svečiame dėkojame už atsilankymą ir aukas mūsų laikraščiai.

IEŠKO!

Elena Krassauskaitė-Jakubauskienė iš Lietuvos ieško savo brolio Andriaus vaikų Jono ir Vinco, kurie jos ieško 1946 m. Ji tada buvo Sibire. Rašykite: Andriui Krassauskui, 15 River St., North Weymouth, Mass.

MAIKIO IR TEVO KRAITIS

Maikiui su tėvu auکوjo: Po \$1: S. Preiss, So. Boston, Mass., V. Tumėnas, Winsdalle, Ill., Ch. Urbon, So. Boston, Mass., A. Serenus, Lawrence, Mass., B.

Markeciūsi, Gardners, Massachusetts, P. Deveikis, Detroit, Mich., A. Kowalewski, Shirley, Mass., P. Januška, La Salle, Que., K. Lukas, Barrington, Que., J. Snipas, St. Louis, Mo., M. Bajorūnas, Rockford, Ill., V. Tamošauskas, Toronto, Ont., V. Montvilas, So. Boston, Mass., F. Vileikis, Newark, N.J., K. Dibulskis, Hollywood, Fla., K. Smigel, Melrose Park, Ill., W. Rakštis, Staffordville, Ont., ir P. Repšius, Brockton, Mass.

50 centų — M. Kirtiklis Fla.

Pastaba: 4 dol. auکوjo ne G. Šeškevičius iš Grafton Ont., kaip birželio 11 d. Keleivio 24 nr. paskelbta, bet P. Suskevičius.

Viešioms aukotojoms nuširdžiai dėkojame.

Keleivio administracija

Ieškojimai

Paieškoni Jurgis Kairys ir Aleksas Blizis, gyvenę Rockforde, Ill. Jie patys arba kas apie juos ką žinotų malonėkite pranešti šiuo adresu:

Paul Chelkitis
116 Columbia Ave.
Cedarburg, Wisc. 53012
(30)

NENUSIMINKITE!

Galima pagelbėti sergantiems reumatu, rankų ar kojų skausmais, sutirpimui, jautumui suvaržyti.
REE-LEEF RUB mostis daugumai pagelbėti. Užtikrinam pasiekmes, arba grąžiname pinigų. Siųskite \$5, gausite vaistus su nurodymais.

ROYAL PRODUCTS
North Sta., P.O. Box 9112
Newark, N.J. 07105

RADIO PROGRAMA

Seniausio Lietuvių Radijo Programa Naujojo Anglijos stoties WLYN, 1360 ki lokikly ir iš stoties FM 101.7 mc. veikia sekmadienio nuo 1 iki 1:30 val. diena. Perduodama: Vėliaus pasaulinių žinių santraukos ir komentarai, muzika, dainos ir Magdžės pasaka.
Būsto reikalais kreiptis taltic Florista gėlių ir dovanų krantuve, 502 E. Broadway, So. Bostone. Telefonas AN 8-0489. Ten gausite ir Keleivą.

Imkite ir skaitykite!

LIETUVIŲ LITERATūra SVETUR, 697 psl. Joje rašo A. Vaitulaitis apie poeziją, K. Keblys apie romaną, R. Šilbajoris apie novelę, S. Santvaras apie dramaturgiją, V. Kulbokas apie kritiką, J. Girnius meta žvilgsnį į visą tą literatūrą aplamai ir šio kūrybos laikotarpio problemas, C. Gricevičius duoda išleistų knygų sąrašą. Kaina \$10.

PAULIUS AUGIUS, 284 dideli puslapiai, šio įžymaus dailininko paveikslai ir A. Kurausko bei T. Valiaus straipsniai, puošniausia knyga, kaina \$17.50.

Ketvirtoji pradalgė, Ni-dos išleistas literatūros metraštis, kuriame rašo 21 asmuo. Kietais viršeliais kaina \$3.75, minkštais \$3.15.
Chicago istorija, parašė Aleksas Ambrozė, 664 psl., gausiai iliustruota, kaina kietais viršeliais \$10, minkštais — \$8.

BALADES, šitoj labai gražiai išleisto, gausiai iliustruotoj knygoj yra septynios Maironio baladės. Tai knyga, labai tinkama dovanoms. Kaina \$6.00

BAISUSIS BIRŽELIS. Šitoje 238 psl. knygoje yra 3 dramos: Baisusis Birželis Varpinė ir šiaurės pašvaistė Parašė Pranas Naumiestičius. Kaina \$3.50

LIETUVOS ISTORIJA VI-jį laidą, parašė dr. Vanda Daugirdaitė-Sruogienė, 414 psl., daug paveikslų, keiti žemėlapiai, tvirtai įrišta Knyga ne tik geras vadovėlis mokiniams, bet ją su idomu skaitys ir suaugusieji. Kaina \$6

IS SUTEMŲ Į AUSRĄ parašė prof. dr. Antanas P. Ramūnas, 453 psl., kaina \$6.00.

PEILIO ASMENYS, Jurgis Jankus, 3 veiksmų drama, 261 psl., kaina \$4.00.

Nardžio pulkas, Balės Vaivorykštės, kaina \$2.

Rene Rase, MEILĖ TRIKAMPY, 219 psl. kaina \$3.

ZVILGSNIS Į PRAEITĮ, K. Zukas, 476 psl., kaina \$5

Ar skaitei šias knygas?

Asmenų, dievybių ir didvyrių VARDYNAS, paruošė Anis Rūkas, 89 puslapiai, kaina \$3.00.

Du mediniai ir trys geležiniai kryžiai, savanorio Antano Šukio atsiminimai iš nepriklausomybės kovų, 376 psl., kaina \$3.00.

Per giedrą jaudrą, Mykolas Vaitkus 1909-1918 m. atsiminimų IV tomas, 272 psl., kaina kietais viršeliais novelės, 156 psl., kaina kietais viršeliais \$2.50.

Initialai po tiltu, A. Tulio \$3.75.

NULAUZTA ŠAKA, trijų vaizdelių pynė, parašė Stasė Vanagaitė-Petersonienė, 81 psl., kaina \$2.

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA. Parašė J. Augustaitis, 154 psl., kaina \$1.50.

LIETUVIAIS ESAME MES GIME, lietuvių dainynas 100 dainų su gaidom dainavimui ir pianinui, sudarė Juozas Žilevičius, kaina \$4.50.

SVENTADIENIS UŽ MIESTO. Mariaus Katiliškio 17 novelių, kaina \$5.00.

ANGLŲ KALBOS GRAMATIKA, 215 psl., kietai viršeliai, kaina \$3.50.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI, Jono K. Kario, 225 psl., kaina \$5.

RASTAI — STRAIPSNIAI ATSIMINIMAI, parašė Juozas Liūdžiū, 246 puslapiai, kaina \$3.00

Amerikos lietuvių politika, parašė dr. K. Šidlauskas, įvadas dr. P. Grigaičio, kaina \$1.50.

LAUMIŲ JUOSTA, Broniaus Railos akimirksnių kronikų I dalis, straipsnių rinkinys, 348 psl., kaina — \$3.00.

Aidas tarp dangoraižių, romanai, parašė D. Nendrė, 365 psl., kaina \$5.

Asmenų, dievybių ir didvyrių VARDYNAS, surinko Anis Rūkas, 89 psl., kaina \$3.00.

Gyvalių ūkis, George Orwell bolševikinės santvarkos satyra, 71 psl., kaina \$1.00

LIETUVIŲ BELETRIKOS ANTOLOGIJA, II omas, redagavo Bernardas Brazdionis ir Benys Babauskas, 700 puslapiai, kaina \$10. Knygoje yra 61 rašytojų kūrybos pavyzdžiai.

Lietuvos konstitucinės teisės klausimais, parašė Kostantinas Rackauskas, 178 psl., kaina \$2.

PIGI, BET VERTINGA DOVANA

Tai H. Tautvilienės išgyvenimų vergų stovykloje Sibire aprašymas anglų kalba "The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra", 112 psl., kaina \$1.75.

Lietuvių kalba ta knyga jau išparduota. Ji labai tinkama dovanoti kitataučiams.

PIGIAUSIA IR GERIAUSIA DOVANA!

Dovanokite savo draugams ir bičiuliams metinę Keleivio prenumeratą. Jums atsisiek tik \$5, o tas, kuriam ji bus dovanota, per metus kas savaitę gaudamas Keleivą, jus tikrai atsimins.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA—jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir liimokl-jo daugiau kaip SEPTYNIS MILIONUS dolerių nariams.

SLA—didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS veikia poima, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA—jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudė tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingas apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA—jaunimui duoda gera Taupomąją Apdraudą — Endowment Insurance, kad jaunulis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžia.

SLA—duoda VAIKAMS ir jaunuliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokėsio metams.

SLA—AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims rekomenduojama lietuvių klubų ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudės mokestis \$2.00 | metus

SLA—kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės: kuopų veikėjus, ir jie plačiau paaiškina apie Susivienijimo darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysite:

Lithuanian Alliance of America
307 West 30th Street, New York, N.Y. 10001

SAVAITRAŠTIS

Nepriklausoma LIETUVA

informuoja skaitytojus apie pasaulinius ir lietuviškus įvykius, deda daug ir įdomių nuotraukų ir atvirai pasako apie visus mūsų visuomeninius bei kultūrinius klausimus. Jame rasite įdomių skaitytojų laiškus skyry, kuriame lankia-me abipusį pasiskakymą ir suomonių kiekvieno visiems svarbia problema.

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" yra dinamiškas mūsų išeivijos laikraštis, teiškas naujų bendradarbių bei idėjų, visuomet atviras kiekvieno nuomonei, kuris kovoja ir dirba už nepriklausomą Lietuvą.

Metinė prenumerata JAV-se \$8.00

Adresas:

7722 George Street, LaSalle-Montreal, 690, Quebec, CANADA

BUVO \$4, DABAR TIK \$2

Lietuvių išeivija Amerikoje

Parašė STASYS MICHELSONAS

Šitą 500 puslapių gausiai iliustruotą knygą dabar galite gauti už \$2, iki šiol ji kainavo \$4.

Ką toje knygoje rasite? Labai daug. Ten visa JAV, Kanados ir Pietų Amerikos lietuvių išeivijos istorija. Joje rasite, kada ir kaip ta išeivija prasidėjo, aprašytas jos organizacijas, jos spaudą, jos veikėjus, jos santykius su Lietuva ir kt.

Kitos tokios knygos neturime.

Knyga parašyta lengva kalba, kiekvieno ji lengvai skaitoma. Tad paskubėkite ją įsigyti.

Pingus siųskite:

KELEIVIS

636 Broadway

So. Boston, Mass. 02127

Svarbios knygos

Buvusio Lietuvos prezidento dr. Kono Griniaus

Atsiminimai ir mintys, 1-ji dalis 302 psl., kaina \$2.00

antroji dalis 336 psl. su abiejų dalių vardynu, kaina \$5.00

Perkan. abi dalis kaina tik \$6.50

Prof. P. Pakarklio Kryžiuotių valstybės santvarkos bruožai, 176 psl., kaina \$2.00

Prof. P. Pakarklio Senasis Prūsų teismas, 31 psl., 50 cent.

Prof. P. Pakarklio Popiežiaus bulis kryžiuočiams, 10 puslapių, kaina \$1.00

Cicagietės Ispūdišiai komunistų paverstoje Lietuvoj 15 puslapiai, kaina \$1.00

Frank Lavinsko Amerikos Lietuvių Laikraščiai nuo 1879 m. iki 1955 m. 190 psl. kietai virš., kaina seniau buvo \$6.00, o dabar tik \$2.00

Dan Kun vičio Magiškuoju kilmės | Vilnių, 330 puslapių, labai įdomūs 1962 metų kėlonės | Lietuvą aprašymas su nepaprastais nuotraukais. Kaina \$3.00

Šitos knygos gaunamos Keleivio administracijoj

636 Broadway, So. Boston, Mass. 02127



Indoneziečiai, kurie šoks žvakių šokių Lietuvių Radijo piknike rugpjūčio (August) 10 dienos Romuvos parke, Brocktone-Montelloje. Ten bus ir "Miss Lithuania of N.E." rinkimai ir kt.

Paskutinis šios vasaros didysis

LIETUVIŲ RADIO PIKNIKAS

SEKMADIENI, 1969 RUGPJŪCIO (AUGUST) 10 d.

maloniam, lietuviškam ROMUVOS PARKE,
71 Claremount Ave., Brocktone-Montelloje.

Programa 4 val. po pietų:

- 1—Bostono lietuvių tautiniai šokiai, vadovaujant sambūrio vedėjai Onai Ivaškionei.
- 2—Svečių indoneziečių šokiai, vad. A. Celosse.
- 3—Metinis tradicinis rinkimas gražuolės — "Miss Lithuania of N.E."
- 4—Šokių kontestai prie R & M Trio muzikos su dovanomis nuo LOUISE DAY HICKS.
- 5—Klounas vaikams linksminti.
- 6—Laimėjimo ir įžangos dovanos.
- 7—Skaniusi lietuviški piknikiniai valgiai ir gėrimai.
- 8—Šokiai iki 8 val. vakaro.

AUTOBUSAS IŠEIS nuo So. Bostono Lietuvių Pil. Dr-jos namų, E ir Broadway kampas, 1:30 val. popiet

ĮZANGA į pikniką suaugusiems \$1, vaikams 50 ct. Iki malonaus pasimatymo!

STEPONAS IR VALENTINA MINKAI

Bostono

ARENGIMŲ KALENDORIUS

Rugpjūčio 10 d. Romuvos parke Brocktone-Montelloj Minkų radijo gegužinė.

Rugsėjo 28 d. 5 val. vak. So. Bostono Lietuvių Piličių Dr-jos III aukšto salėje Onos Ivaškienės vadovaujamo lietuvių tautinių šokių sambūrio parengimas.

Spalio 5 d. So. Bostono Lietuvių piličių Dr-jos III aukšto salėje Balfo banketas.

Spalio 12 d. So. Bostono Lietuvių Piličių Dr-jos salėje lietuvių radijo valandos Laisvės Varpo parengimas.

Spalio 25 d. Skautų Lapių kaukių balius So. Bostono Lietuvių Piličių Dr-jos III-jo aukšto salėje.

Dainų ir Taisan
Namų ir lauko tvarkymo.
Taisan popierius ir taisyti staliaus, bei patalynės reikalus.
Naudoja tik geriausias medžiagas.
JONAS STANINKAS
230 Savin Hill Ave.
Dorchester, Mass.
Tel. CO 4-2244

Flood Square Hardware Co.
Savivaldos R. & ALKINA
33 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.
TELEFONAS AN 4-4100
Sąjunga Mūsų Dėlui
Popierius Namams
Gyvenamajam
Plastikiniai reikiniai namams
Sąjunga Mūsų Dėlui
Viešųjų vietų reikiniai

DRAUDIMO AGENTŪRA
Atlieka įvairių rūšių draudimus
Kreiptis sena adresu:
BRONIS KONTRIM
598 Broadway
So. Boston, Mass. 02127
Tel. AN 8-1761

A. J. NAMAKSY
Real Estate & Insurance
321 County Club Rd.
Newton Centre, Mass. 02159
Tel. 332-2648

Keleivio prenumerata - gera dovana visokiomis progomis!

Vietinės žinios

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI!

Praneiname, kad kitas "Keleivio" numeris išeis **RUGPIŪČIO 20 DIENĄ**. Ši pertrauka, kaip ir seniau, daroma dėl to, kad "Keleivio" darbuotojai išieša poras savaitę atostogų, o nėra kitų žmonių, kurie juos tuo metu pakeistų.

Dr. A. ir B. Kapočiai iškrido į Europą

Praeitį šeštadienio naktį Dr. Antanas Kapočius su žmona Brone išskrido į Europą. Jie aplankys Angliją, Prancūziją ir daugiausia laiko praleis Vak. Vokietijoje. Linkim malonių įspūdžių.

Vagių rugpiūtė S. Bostone

Pastaruoju metu So. Bostone prasidėjo tikra vagių rugpiūtė. Thomas Park rajone jie išlaužę į butus pakartotinai apvogę jau kelis mūsų tautiečius, o praeitį šeštadienio naktį įsiveržė ir į komp. Jeronimo ir Eleonos Kačinski namus. Tenai jau antra karta jie aplanko pati Kačinski nuomininko butą išsinešdami daug visokių daiktų ir pinigų.

Vagys siaučia ir City Point rajone. tad kairiame mieste tautiečiai miora nusi- bėgi kuo greičiau ar net kvičius no lopa, vė. laukdami nekvie- tu "nevažiuoti".

Policija visais rodais ma- džioja, bet vis nesėkmingai.

Mirė J. Akstinas

Liepos 27 d. So. Bostone mirė Juozapas Akstinas. Stepono Dariaus legionierių posto ir Lietuvių Piliiečių D- jos narys, palikęs liūdinčią žmoną Eleonorą Čaplikaitę ir 3 dukteris su šeimomis.

Jis laidojamas iš J. Lubino laid. įstaigos liepos 30 d.

Mirė J. Saulėnas

Liepos 27 d. No. Abeng- tone, Mass., mirė Jonas Saulėnas, Cambridge lietuvių parapijos klebono tėvas. Jis laidojamas liepos 30 d. 9 v. Brocktone iš Sv. Kazimiero lietuvių parap. bažnyčios.

Pagerbs kun. S. Saulėną

Rugpiūtė 10 d. Cam- bridge, Mass., rengiamasi pagerbti vietos lietuvių kle- boną kun. S. Saulėną jo ku- nigystės 25 m. sukakties proga.

B. Povilavičius—festivaly

Bostoniečiams ir kitoms lietuvių kolonijoms gerai pažįstamas solistas Benedik- tas Povilavičius su italų dū- dy orkestru dalyvauja dai- nų ir muzikos festivaly rug- piūtė 16-17 ir 30-31 dienomis ir rugsėjo 1 d.

Festivalio programa vyks po atviru dangum North St., North End rajone, Bostone, Mass.

Viečnieis iš Lietuvos

Šiomis dienomis iš Mari- jampolės, dabar perkristy- tos Kapsuko, atvyko Juozo Sakatausko, gvy. So. Bosto- ne, sesuo Magdalena Kal- vaitienė ir brolio duktė Ele- na Pilkauskienė.

Viečnias svečiuojasi vai- singuose brolio ir dėdės J. Sakatausko namuose, 850 E. Broadway, So. Boston, Mass. Telefonas 268-3030.

Mes linkime joms gražiai praleisti viešnagės laiką.

Vertingas tautosakos ir atsiminimų šaltinis

Metai iš metų retėja mūsų vyresniosios kartos atstovai, nusinešdami į kapus lietuvių liaudies kūrybos lobius. Rei- kėtų susirūpinti tais, kurie dar išliko ir atsimena nevie- ną tautosakos dalykėlį.

Vieną tokių atstovių Bos- tone turime 81 m. amžiaus J. Plūkiene, kuri sakosi pri- simenant apie 400 senovės dainų su jų melodijomis, pa- sakų, mįslių, raudų, priežo- džų ir kt.

Ji tik prieš ketverius me- tus atvykusi iš Lietuvos, Ku- piškio apylinkės. Ši vietovė dar laisvės laikais buvo iš- garsėjusi savo "Kupiškėnų vestuvėmis" — senovės ves- tuvinių apeigų pavaizdavimu.

Būtų gera, kad ši mūsų kupiškietės tautosaka būtų išsaugota. Asmenys, kurie domisi šiuo mūsų kultūros lobiu (pav. dr. Balys) turė-

tų atkreipti dėmesį ir užre- korduoti bei užrašyti visa- tai, ką minėtoji viečnie iš Lietuvos vertingo atsimena. O ji tikrai įdomi asmenybė pasikalbėti ir apie karo įvy- kius Lietuvoje. Ji atsimena ir vieną kitą lietuvių rezis- tencinių dainių dainuotą dainą.

Besidomintieji galėtų į ją kreiptis šiuo adresu: 891 E 4th Street, So. Boston, Mass. 02127 Tel.: 268-5714

M.S.

Nepamirškite mūsų radio pikniko - gegužinės

Primename, kad sekma- dienį, rugpiūtė 10 d. bus seniausių N. Anglijoje radi- jo programų 35 metų sukak- tuvinis piknikas. Jis rengia- mas Romuvos parke, Brock- tone - Montelloje.

Kas turite paėmę parduoti pikniko laimėjimo bilietų,

malonėkite sugrąžinti jų šakneles su įrašytais var- dais, pavardėmis ir adresais, kad žinotume, kam priklaus- so laimėtos dovanos.

Išidėmėkite, kad galite laimėti automobilį, dovano- tą Fitzmaurice Motor Sales Brocktone arba vienos sa- vaitės atostogas dviem as- menim Blue Water Manor vasarvietėje Lake George. Tas atostogas dovanuoja va- sarvietės savininkai Dan ir Paula Slyvinai. Yra ir kitų laimėjimų.

Kas norite mūsų radio programą paremti, turimus bilietus parduokite kitiems ar patys sau pasilikite, gi li- kusių sugrąžinkite iki rug- piūtė 10 d. ar atsinešę į pikniką.

Taigi, pabuvokime šią rugpiūtė 10 d. drauge su savo bičiuliais Romuvos par- ke, Montelloje!

Visus maloniai kviečia—
Steponas ir Valentina
Minkai

Telefonas: AN 8-2806
Dr. Jos. J. Donovan
Dr. J. Pašakarnio
OPTOMETRISTAS
Valandos:
nuo 9 val. ryto iki 5 val. vak.
Vakarašis iš anksto susitarus
447 BROADWAY
South Boston, Mass.

TEL. AN 8-2124
Dr. Amelia E. Rodd
(RUDOKIŪTĖ)
OPTOMETRISTE
Valandos:
nuo 10 ryto iki 6 vakaro
Trečiadieniais—uždara
445 BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS.

Ketvirtis & Co.
—JEWELERS—
Lakrodišiai-Deimantai
Papuošalai
Elektrinės Prietaisai
Nepastatę talosne infliedžio
Klaidos, papuošalai
379 W. BROADWAY
SOUTH BOSTON
Tel AN 8-4649

Išnuomoja
Dorchester, netoli Ashmont
stoties, išnuomojamas 5 kamba-
rių butas. Teirautis vakarašis
telefonu 265-9146.
(30)

**COSMOS PARCELS
EXPRESS CORP.**
ĮVAIRIAUSIAS DOVANAS
siunčia betarpiškai
iš BOSTONO į LIETUVĄ
ir kitus Rusijos okupuotus
kraštus
Pristatymas greitas ir
garantuotas
Atidaryta darbo dienomis
nuo 9 val. ryto iki 5 val. vak.
o šeštadieniais
nuo 8 val. ryto iki 2 val. p.p.

331 W. Broadway
So. Boston, Mass. 02127
Tel. 268-0068
Vedėjas J. Vaičiaitis

The Apothecary
LIETUVIŠKA TIKRA VAISTINE
Parduodame tikrai vaistus, išpildome gydytojų re-
ceptus ir turime visus gatavus vaistus.
Jei reik vaistų — eikite į Lietuvišką vaistiną.
Sav. Emanuel L. Rosengard, B. S., Reg. Pharm.
183 e W. Broadway, tarp E ir F gatvių, SO. BOSTON.
Telefonas AN 8-4820
Nuo 9 val. ryto iki 5 val. v., išskyrus šventadienius ir sekm.

M & T OIL CO., Inc.
641 E Broadway So. Boston, Mass. 02127
☐ Krosnies aptarnavimas
☐ Automatinis įpilimas
☐ Patogios mokėjimo sąlygos
☐ Pilnas šildymo įrengimas
Skambinkite
268-4662

South Boston Savings Bank

ALFRED W. ARCHIBALD, PREZIDENTAS

460 West Broadway, South Boston, Mass. 02127

Skambinkite 268-2500

dabar **5 1/4 %**
už visus indelius
moka

Nuo įdėjimo dienos — Be įspėjimo iš anksto — Kas mėnu yra priskaitomi
nuosimčiai — Pilnas draudimas

Bankas veikia 105-tuosius metus. Nuosimčiai yra nurašomi nuo Mass. mokesčių.
Bankas atidarytas nuo 9 val. ryto iki 3:30 val. popiet. Šio banko direktorių
taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Šallina ir adv. J. Grigalus.
Reikale su tarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. Turtas (Assets) yra
virš \$132,000,000

Tai veltui



Mums ištyrus jūsų alyva šildymo
įrengimą dabar, gali jums sutaupyti
pinigų per visą žiemą!

Mūsų veltui atliktas jūsų šildymo alyva sistemos ištyrimas
gali pasakyti, kas reikalinga, kad ji žiemą veiktų taupiai ir
efektingai. Gal reikia išvalyti, pritaikyti ar mažas dalis pa-
keisti? O gal norėsite jūsų burnerį pagerinti Texaco's Flame
Boosteriu, nauju moksliniu liepsnai kontroliuoti prietaisu, ku-
ris burnerio veiksmingumą gali padidinti iki 42%. Mes rūpe-
tingai atliekame tą darbą. Tuoj mus pašaukite.

FORTUNA FUEL Co.

487 Washington Street
Dorchester, Mass. 02124.
24 valandų patarnavimas
GE 6 1204



Trans-Atlantic Travel Service

DAUGIAUSIA PATYRUSI LIETUVIŠKA TURIZMO
ĮSTAIGA

Norintieji keliauti, praleisti atostogas suklūtos salose,
aplankyti gimines Lietuvoje ar juos atsikvies-
ti į svečius — geriausiai ir greičiausiai jums
patarnaus Trans-Atlantic Travel Service. Čia visų
lėktuvų bilietai (skrydžiavimas) išrašomi
be laukiant — be jokio papildomo
mokesčio.

Siunčiant pinigus ir siuntinius į Lietuvą ar perkant pre-
kes tiems siuntiniams (skrydžius, lėktuvus, mėsinius,
įvairias medžiagas), apsiūniamas patarnauja

Globe Parcel Service, Inc.

Dovanų pažymėjimus ir rusiškų prekių užsakymus be
papildomo mokesčio siųskite savo giminiams tik per

Podarogits Inc. skyrių Bostone

Darbo valandos: Kasdien 9-5
Ketvirtadieniais 9-7
Šeštadieniais 9-12

380 W. Broadway
So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: 268-6764

Visų skyrių vedėja Aldona Adomaitis

**COSMOS PARCELS
EXPRESS CORP.**
100 Milbury St.
WORCESTER, MASS.
Tel. SW 8-2808

ATLAS PARCELS CO.
82 Harrison Street,
Worcester, Mass. 01004
Tel. 798-3347

Tiesiai iš Worcesterio siun-
čiam įvairius siuntinius į Lietu-
vą ir kitus Rusijos valdomus
plotus! Siuntiniai sudaromi iš
vietinės gamybos medžiagų, ap-
va, maisto ir pramonės gami-
nų. Turime vietoje įvairių via-
tinių gamybos ir importuotų
prekių iš kitų kraštų visai so-
monės kainomis. Be to, siunčia-
me maistą, pinigus ir galite už-
sakyti jų gamybos prekes. Čia
sumokėsite pinigus, o gaminis
ten vietoje gaus patikrinti už-
sakytas prekes.

Čia galima gauti įvairia-
usių importuotų ir vietinės
gamybos medžiagų ir kitų
daiktų, tikinčių Lietuvoje,
labai žemomis kainomis.
Vedėja B. Svikiūnė

Knyga yra geriausias žmogaus draugas